

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ІМПЕРАТИВИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В
КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ГЛОБАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ

25 квітня 2023 року

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

*Within the framework of the grant project
ERASMUS-EDU-2021-VIRT-EXCH
«International network of virtual youth
business hubs» **VEHUB4YOU***

Київ 2023

УДК 33.02 (043.2)

Д66

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету управління та бізнес-дизайну
Київського національного університету технологій та дизайну
(протокол № 11 від 16.05.2023)

Редакційна колегія:

Ольшанська О.В. – д-р екон. наук, проф., декан факультету управління та бізнес-дизайну
КНУТД, заступник голови організаційного комітету;

Белялов Т.Е. – д-р екон. наук, доц., завідувач кафедри підприємництва та бізнесу КНУТД;

Касич А.О. – д-р екон. наук, проф., завідувач кафедри управління та смарт-інновацій КНУТД;

Тарасенко І.О. – д-р екон. наук, проф., завідувач кафедри фінансів та бізнес-консалтингу
КНУТД;

Олешко А.А. – д-р екон. наук, проф., завідувач кафедри смарт-економіки КНУТД;

Пономаренко І.В. – к-т екон. наук, доц., завідувач кафедри маркетингу та комунікаційного
дизайну КНУТД

Загальна редакція

Пономаренко І.В. – к-т екон. наук, доц., завідувач кафедри маркетингу та комунікаційного
дизайну КНУТД

Д66 Імперативи економічного зростання в контексті реалізації глобальних цілей сталого розвитку:
Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (25 квітня 2023 р., м. Київ). К. : КНУТД,
2023. 190 с.

У збірнику представлені матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
«Імперативи економічного зростання в контексті реалізації глобальних цілей сталого
розвитку» За точність викладення матеріалу та достовірність використаних фактів
відповідальність несуть автори.

УДК 33.02 (043.2)
Д66

© Київський національний університет
технологій та дизайну, 2023

З **Зміст.**

**Міжнародна науково-практична конференція:
ІМПЕРАТИВИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ГЛОБАЛЬНИХ
ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.**

ЗМІСТ

**Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В
КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА**

O.V. Cherniavska, O.D. Cherniavska, S.V. Bayramov, P.Magliocca, R. Pascalau

SUSTAINABILITY AND INNOVATION: NEW ROLES OF UNIVERSITIES IN ENSURING 8
ECONOMIC GROWTH AND ACHIEVING GLOBAL SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Олешко А.А.

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ІМПЕРАТИВИ РОЗВИТКУ СМАРТ-ОСВІТИ 13 **Шацька З.Я., Когут А.Л.**

ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН У РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ЯК 16

ЗАПОРУКА ІННОВАЦІЙНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Будякова О.Ю., Романчук М.В.

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ У ГАЛУЗІ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ 19

Будякова О.Ю., Яновський І.І.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ 22

Шацька З.Я.

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР АПК УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ AGTECH 26

ТЕХНОЛОГІЙ

Тарасенко О.С.

ТРЕТЯ МІСІЯ УНІВЕРСИТЕТУ ЯК НОВИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ ЗВО УКРАЇНИ 29

Черниш Т.О., Невмержицька С.М.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ 32

Цалко Т.Р., Вартанова О.В.

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ ВІРТУАЛЬНИХ ОБМІНІВ В 35
ОСВІТІ

Власюк Т.М., Ольшанський Г.В., Хмелевський М.О.

НАРОЩУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ КРІЗЬ ПРИЗМУ 39

МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Пузирьова П.В., Шацька З.Я.

ФІНАНСОВА СТАБІЛІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ ЯК МЕХАНІЗМ ПОСТВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ 42

Шевченко О.О., Халіляєва О.В., Хорошко Д.Р.

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ 45

Ольшанський Г.В., Халіляєва О.В., Свиридов А.О.

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНТИКРИЗОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ

ІНТЕГРАЦІЇ

4 Зміст.

Міжнародна науково-практична конференція:

**ІМПЕРАТИВИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ГЛОБАЛЬНИХ
ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.**

**Платформа 2. ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ
ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ОСВІТІ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ПОШИРЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ
ПРОСТОРІ УКРАЇНИ**

Швецов В.А., Бєлялов Т.Е.

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО 52

СТАНУ

Крахмальова Н. А

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО
ВІДНОВЛЕННЯ

Люманов А.С., Бєлялов Т.Е.

ФУНКЦІОНУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ

Мягких І.М., Кадиров Е.Е.

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ

Shkoda M., Onofriichuk U.

KEY PROGRAMS AND PLATFORMS FOR THE DEVELOPMENT OF CLUSTER-BASED
ENTERPRISES IN EU COUNTRIES

Kohn V., Shkoda M.

FEATURES OF INTERNET PLATFORMS IN THE INTERNET MARKETING SYSTEM 66 **Гончаренко**

І.М., Сергєєва В.С.

ПІДТРИМКА ДЕРЖАВОЮ ІТ- БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ 68 **Шевченко О.О., Петренко Т.Ю.**

ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ НА СУМЩИНІ 72

Шевченко О.О., Дуброва Д.М.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ТА КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ ПРИ ОНЛАЙН 75

ПРОДАЖАХ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ У МЕРЕЖІ RADISSON BLUE

5 **Зміст.**

Міжнародна науково-практична конференція:

**ІМПЕРАТИВИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ГЛОБАЛЬНИХ
ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.**

Платформа 3. МАРКЕТИНГОВА ОСВІТА В ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Євсейцева О.С. Рубан О.В.

ВИКОРИСТАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В УПРАВЛІННІ 79
ПІДПРИЄМСТВОМ

Saiun A.O., Radchenko K. M.

INTERNET MARKETING IN UKRAINE: PROBLEMS AND PROSPECTS 81 **Євсейцева О.С., Широков
М.О.**

ФОРМУВАННЯ КОПРАЙТИНГУ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ 84 **Євсейцева О.С., Тимошенко С.Ю.**

ГЕОМАРКЕТИНГ: НАПРЯМ МАРКЕТИНГОВОГО АНАЛІЗУ. 87 **Kolesnyk B. O., Zolkover A. O.**

FEATURES OF DIGITAL MARKETING CAMPAIGNS IN CONDITIONS OF UNCERTAINTY 89

Zymbalevska U.V.

DIGITAL COMPETENCES OF THE MASTER'S LEVEL GRADUATES IN MARKETING 92 **Тарасенко І.О.,**

Мігалагій О.В.

МАРКЕТИНГ ІННОВАЦІЙ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ 95

ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Тарасенко І.О., Казнодій В.О.

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ МАРКЕТИНГОВОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ 99 **Оліinyk O. V.**

DEVELOPMENT OF MARKETING OF EDUCATIONAL SERVICES IN THE DIGITAL ERA 102 **Квіта Г.М. Субот Т.П.**

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ НА РИНКУ ПОСЛУГ 105 **Шіковець К.О., Соляр Б.В.**

МАРКЕТИНГОВА ОЦІНКА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ 107 **Квіта Г.М., Вяткін О.В.**

ЗСП ЯК СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ МАРКЕТОЛОГА 111 **Пономаренко І.В., Марченко П.О.**

ІНТЕРНЕТ- МАРКЕТИНГ ЯК СКЛАДОВА МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА 114 **Пономаренко І.В., Короїд Ю.В.**

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ СВІТОВОЇ КОНКУРЕНЦІЇ 118 **Зимбалеvська Ю.В., Барановський Д.С.**

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ СВІТОВОЇ КОНКУРЕНЦІЇ 121 **Пономаренко І.В., Майорова Д.В.**

МАРКЕТИНГОВІ СТРАТЕГІЇ ДЛЯ ЗАЛУЧЕННЯ МОЛОДОЇ АУДИТОРІЇ 125

6 **Зміст.**

**Міжнародна науково-практична конференція:
ІМПЕРАТИВИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ГЛОБАЛЬНИХ
ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.**

Платформа 4. МЕНЕДЖМЕНТ 4.0: ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ЦИФРОВОЇ ЕПОХИ

Цалко Т.Р.

ЕЛЕКТРОННИЙ КАМПУС В ІННОВАЦІЙНІЙ МОДЕЛІ SMART-ОСВІТИ 127 **Бугас Н.В., Бугас В.В.**

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС- ПРОЦЕСАМИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ 131
УКРАЇНИ

Navrylenko N. G.

TRANSFORMATION OF THE EDUCATION SYSTEM IN THE ERA OF DIGITAL TECHNOLOGIES 134
Ольшанський Г.В., . .

СТРАТЕГІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В 137
УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Вартанова О.В. Кузнецов Д.О.

АНАЛІЗ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З НАДАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ 140
ПОСТРАЖДАЛИМ ВІД ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ ПРОТЯГОМ РОКУ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ МІСІЄЮ
МІЖНАРОДНОГО КОМІТЕТУ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА В УКРАЇНІ.

Шевченко О.О., Городецька О.Ю.

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ СТИМУЛЮВАННЯ ПОПИТУ В СФЕРІ ТУРИЗМУ 143 **Шевченко О.О.,
Маковесенко К.О.**

АКТУАЛЬНІСТЬ SPA-ПРОЦЕДУР У СУЧАСНІЙ ГОТЕЛЬНІЙ ІНДУСТРІЇ 146

7 **Зміст.**

**Міжнародна науково-практична конференція:
ІМПЕРАТИВИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ГЛОБАЛЬНИХ
ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.**

Платформа 5. ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ПІДХОДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНІ

Грищенко С.І., Тарасенко І.О.

ПЕРЕДУМОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ВАРТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ 150

Батрак О.В.

ОСНОВНІ ЕТАПИ ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА 153

Радіонова Н.Й., Левченко В.П.

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПІДХОДІВ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАДАННЯ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ 156

Матюха М.М.

ВСТАНОВЛЕННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ АУТСОРСИНГОВИХ ПОСЛУГ 159 **Бунда О.М., Воробей Т.К.**

ЦИФРОВІЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ 162 **Дзюбановська Н.В., Маслій В.В.**

ІНТЕРНЕТ-БАНКІНГ В КРАЇНАХ ЄС: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ 165 **Бунда О.М., Тимченко Ю.А**

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІНСЬКОМУ ОБЛІКУ 168 **Русіна Ю. О.**

МОДЕЛІ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ 171 **Кононенко Г.І.**

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ТА ЙОГО МІСЦЕ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ 175

Хаустова Є.Б.

ВИЗНАЧЕННЯ ВИМОГ ДО ЕКОНОМІЧНОЇ СФЕРИ В ДІЯЛЬНОСТІ ЕКО-ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ (ЕІП) 178

Левченко В.П., Чернишов М.О.

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ БАНКІВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ 182 **Коваленко Д.І., Віжуткін Д.Г.**

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 185

Віжуткін А.Г., Чигрін С.С.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 187

8 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

UDC 378:001.891

O.V. Cherniavska
Kyiv National University of Technology and Design, Kyiv
O.D. Cherniavska
Kyiv National University of Construction and Architecture, Kyiv

S.V. Bayramov
Mingachevir State University, Mingachevir, Azerbaijan
P. Magliocca
University of Foggia, Foggia, Italy
Dr. Raul Pascallau
University of Life Sciences “King Mihai I” from Timisoara, Romania

SUSTAINABILITY AND INNOVATION: NEW ROLES OF UNIVERSITIES IN ENSURING ECONOMIC GROWTH AND ACHIEVING GLOBAL SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

In today's rapidly changing global economy, universities play a critical role in fostering economic growth and advancing sustainable development goals through innovation. This paper examines the concept of sustainability and innovation and explores the evolving roles of universities in driving economic growth and realizing global sustainable development goals. Drawing on existing literature, the paper discusses the Triple Helix model of university-industry-government relations proposed by Etzkowitz (2003) as a framework for understanding the interactions and collaborations between these entities in the context of innovation. The paper also discusses the concept of open innovation as advocated by Chesbrough (2003), which emphasises the importance of collaboration and knowledge sharing between universities, industry, and government in driving innovation.

Furthermore, the paper reviews a number of works by Ukrainian scholars such as Kostyshyna et al. (2020), Cherniavska et al. (2014), Bondar et al. (2005, 2006, 2007, 2008), which provide insights into the socio-economic and intellectual capital aspects of national economy and highlight the role of universities in shaping economic development. These works contribute to the understanding of the

9 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В
КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Ukrainian context and provide valuable perspectives on the integration of sustainability and innovation in the region.

The paper concludes by proposing a transdisciplinary framework for analysing sustainable development and social ecology, drawing on the Triple Helix, open innovation, and other relevant concepts. This framework can serve as a guide for policymakers, academics, and practitioners to leverage the capabilities of universities in promoting economic growth and achieving global sustainable development goals.

Universities have traditionally been seen as institutions of higher education, primarily focused on teaching and research. However, in today's rapidly changing global economy, universities are increasingly being recognized as engines of innovation and key players in driving economic growth and achieving sustainable development goals. The integration of sustainability and innovation has become a critical imperative for addressing pressing global challenges such as climate change, poverty, inequality, and social injustice. The concept of sustainability encompasses economic, social, and environmental dimensions, and it requires innovative approaches to address complex and interconnected problems. Innovation, on the other hand, involves the creation and application of new knowledge, technologies, and processes to meet societal needs and create economic value. Universities, with their diverse expertise, research capabilities, and knowledge networks, are well positioned to play a pivotal role in advancing sustainability and driving innovation.

In this paper, we will explore the evolving roles of universities in ensuring economic growth and realising global sustainable development goals through innovation. We will draw on existing literature, including works by Ukrainian scholars, to provide insights into the context of Ukraine and its challenges and opportunities in integrating sustainability and innovation. We will also discuss the Triple Helix model of university-industry-government relations proposed by Etzkowitz (2003) and the concept of open innovation advocated by Chesbrough (2003) as frameworks for understanding the interactions and collaborations between

universities, industry, and government in the context of innovation. Finally, we will propose a transdisciplinary framework for analysing sustainable development and social ecology, drawing on relevant concepts and perspectives.

The Evolving Roles of Universities in Ensuring Economic Growth and Realising Sustainable Development Goals:

Universities have traditionally been known for their roles in education and research, but in recent years, their roles have expanded to include innovation, entrepreneurship, and economic development. Universities have become key players in the knowledge economy, driving economic growth and contributing to the development of sustainable solutions to global challenges.

One of the frameworks that have been proposed to understand the roles of universities in innovation and economic development is the Triple Helix model by Etzkowitz (2003). The Triple Helix model suggests that universities, industry, and government are interconnected and mutually reinforcing in their efforts to promote innovation and economic growth. According to this model, universities play a central role in the knowledge triangle, which involves research, education, and innovation, and they collaborate with industry and government to create and apply new knowledge and technologies.

In the context of sustainability and innovation, universities can contribute in several ways. Firstly, universities are critical in producing knowledge and conducting research that addresses pressing global challenges related to sustainability, such as climate change, resource management, social inequality, and poverty. Through interdisciplinary research and collaboration with other stakeholders, universities can generate new ideas, technologies, and solutions that contribute to sustainable development goals.

Secondly, universities can foster innovation through technology transfer and commercialization of research outcomes. Many universities have established technology transfer offices and innovation centres that facilitate the transfer of knowledge and technologies from academia to industry and society. These efforts

can lead to the development of new products, services, and processes that have economic, social, and environmental benefits.

Thirdly, universities can promote entrepreneurship and innovation among their students and faculty. By providing entrepreneurship education, incubation programs, and support for startups, universities can cultivate a culture of innovation and entrepreneurship, which encourages students and faculty to develop innovative ideas and turn them into viable businesses or social enterprises. This can contribute to economic growth, job creation, and social impact.

Fourthly, universities can engage in collaborative partnerships with industry and government to drive innovation and sustainable development. Through research collaborations, joint projects, and knowledge sharing, universities can contribute their expertise and resources to address complex societal challenges and create innovative solutions. This collaborative approach can leverage the strengths of each partner and lead to more impactful outcomes.

In Ukraine, Azerbaijan and Italy, as in many other countries, universities are increasingly recognizing the importance of integrating sustainability and innovation in their roles and activities. By producing knowledge, fostering innovation, promoting entrepreneurship, and engaging in collaborative partnerships, universities can contribute to addressing pressing global challenges and creating sustainable solutions for a better future. The integration of sustainability and innovation in the roles and activities of universities is a key imperative for driving economic growth and realising sustainable development goals in the 21st century.

References

- Chesbrough, H. W. (2003). Open innovation: The new imperative for creating and profiting from technology. Harvard Business Press.
- Etzkowitz, H. (2003). Innovation in innovation: The Triple Helix of university–industry–government relations. *Social Science Information*, 42(3), 293-337.
- Shumpeter, J. A. (1934). The theory of economic development: An inquiry into profits, capital, credit, interest, and the business cycle. Harvard University Press.

- Kostyshyna, T.A., Bandur, S.I., Nestulya, O.O., et al. (2020). Socio-labor relations: problems of science and practice. T.A. Kostyshina (Ed.). Poltava, Ukraine: PUET. ISBN 978-966-184-381-2.
- Cherniavska, O.V., Mishchenko, S.G., Kendyukhov, O.V., et al. (2014). National economy in the conditions of formation of new financial and economic architecture of the world. O.V. Cherniavska (Ed.). Poltava, Ukraine: PUET.
- Bondar, I.K., Chechetov, M.V., Zhadan, I.O., et al. (2005). Strategy for Socio Economic Development: State, Society, Personality. I.K. Bondar (Ed.). Kyiv, Ukraine: Corporation Publishing House.
- Bondar, I.K., Sologub, O.P., et al. (2005). Joint-Stock Model of the Economy of Ukraine. I.K. Bondar (Ed.). Kyiv, Ukraine: Corporation Publishing House. •
- Bondar, I.K., Sologub, O.P., et al. (2006). Matrix of Productive Economics. I.K. Bondar (Ed.). Kyiv, Ukraine: Corporation Publishing House.
- Bondar, I.K., Chechetov, M.V., et al. (2007). Corporate capitalism: preconditions for becoming. I.K. Bondar (Ed.). Kyiv, Ukraine: Corporation Publishing House. •
- Bondar, I.K., Sologub, O.P., et al. (2008). Human capital intellectualization. I.K. Bondar (Ed.). Kyiv, Ukraine: Corporation Publishing House.
- Cherniavska, O.V. (2018). National Economy. Kyiv, Ukraine: Alerta. ISBN. 978-617-566-444-5
- Carayannis, E. G., & Campbell, D. F. J. (2010). Triple helix, quadruple helix and quintuple helix and how do knowledge, innovation and the environment relate to each other? A proposed framework for a trans-disciplinary analysis of sustainable development and social ecology. International Journal of Social Ecology and Sustainable Development (IJSESD), 1(1), 41-69.

13 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

УДК: 37.01

*Олешко А. А., д. е. н., професор,
Київський національний університет
технологій та дизайну*

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ІМПЕРАТИВИ РОЗВИТКУ СМАРТ-ОСВІТИ

Цифрова трансформація та інформаційно-комунікаційні технології призводять до докорінних змін в системах освіти національних держав та у глобалізованому світі. Рівень цифрової компетентності найближчими десятиліттями визначатиме конкурентоспроможність персоналу при прийнятті на роботу, а якісне володіння цифровими навичками вже є однією з обов'язкових вимог роботодавців [1, с.17].

Використання смарт-технологій зумовлює зміни у змісті і формах надання освітніх послуг, що є важливим чинником формування смарт-суспільства. У цьому зв'язку великого значення набуває смарт-освіта, що трансформується у роботу не лише із знанням, а й з інформацією. Смарт-освіта – це навчання на основі використання інтерактивного освітнього середовища, що передбачає забезпечення майбутніх фахівців необхідними навичками для реалізації успішної професійної діяльності в умовах цифрового суспільства та розвиненої економіки [2, с. 37]. Однак, важливо усвідомити, що лише використання смарт-технологій (інтерактивні екрани, електронні підручники, програмне забезпечення для створення та розповсюдження комунікативного навчального контенту) не здатне визначити характер освіти нового типу. Розвиток смарт-освіти вимагає розвитку кадрового потенціалу та організацію ефективної системи використання смарт-технологій.

Основні компоненти смарт-освіти наведено в таблиці 1.

14 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Таблиця 1

Компоненти смарт-освіти

Самоосвіта	Ролі учнів змінюються від одержувачів знань до основних виробників знань, ролі вчителів змінюються від передавачів знань до фасилітаторів навчання (наставників). Метод самостійного навчання за допомогою онлайн-діагностики навчальних досягнень і рецептів.
-------------------	--

Мотивація	Використовуються методи викладання/навчання, які можуть реорганізувати знання за допомогою досвіду, подолавши формалізований підхід. Навчання орієнтовано на вирішення проблем, спрямовано на розвиток творчих навичок розв'язування проблем та індивідуального оцінювання на основі процесу.
Адаптивність	Гнучкість освітньої системи підсилюється, реалізується через індивідуальне навчання, пов'язане з особистими уподобаннями та майбутніми професіями. Школи еволюціонують із місця, де знання передаються, до просторів, які забезпечують індивідуальне навчання для розвитку здібностей учнів.
Збільшення ресурсів	Завдяки відкритості ринку ми можемо використовувати багатий вміст, розроблений державним, приватним та індивідуальним секторами на основі хмарних освітніх послуг для навчання студентів. Використання внутрішніх та зовнішніх навчальних ресурсів за допомогою колективного інтелекту та соціального навчання для розширення спільного навчання.
Вбудована технологія	Студенти можуть навчатися у будь-який час і в будь-якому місці за допомогою інформаційних технологій, а також передбачено освітнє середовище, в якому учні можуть вибирати різні методи навчання.

Основні принципи смарт-освіти наступні:

1. Використання актуальної інформації навчальної програми щодо розв'язання навчальних задач. Швидкість і обсяг інформаційного потоку в світі і професійній діяльності стрімко зростає.

2. Організація самостійної пізнавальної, дослідницької, проектної діяльності студентів. Цей принцип є ключовим у підготовці фахівців до творчого пошуку розв'язання практичних завдань, самостійної інформаційної та дослідницької діяльності.

3. Реалізація навчального процесу в розподіленому середовищі навчання. Навчальне середовище нині не обмежується територією університету або системою дистанційного навчання. Процес навчання має бути неперервним.

4. Взаємодія студентів з професійним співтовариством. У навчальному процесі важливим є професійне середовище. Використання ІКТ у навчальному процесі надає можливість усім його учасникам працювати у професійних

15 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

середовищах, створювати програмні продукти, брати участь у

телекомунікаційних проектах та інше.

5. Гнучкі освітні траєкторії, індивідуалізація навчання. Навчання здійснюється не лише студентами, а й працюючими громадянами, які бажають одержати знання, здійснити власну перекваліфікацію або підвищення кваліфікації.

6. Багатогранність освітньої діяльності вимагає надання широких можливостей для всіх, хто бажає навчатися з будь-якої освітньої програми і курсів відповідно до можливостей цього закладу, власного здоров'я, лабораторій і соціальних умов [3, с. 76].

Модернізація освіти в Україні потребує подолання низки проблем, серед яких найбільш актуальними є невідповідність підготовки фахівців реальним потребам економіки, зниження якості освіти спрямованість суто на теоретичне навчання, повільні темпи інтеграції до європейського та світового інтелектуального простору [4, с. 231].

Впровадження смарт-освіти в Україні має стати інтелектуальною платформою в системі підготовки фахівців майбутнього для національного господарства.

Література

1. Олешко А.А., Усатенко А. О. Формування та розвиток цифрової компетентності персоналу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 23. С. 16 – 19. DOI: [10.32702/2306-6814.2019.23.16](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2019.23.16)
2. Нежива О. М. Smart – освіта у навчальному просторі сьогодення. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2021. № 194. С. 37-40. DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-194-37-40.
3. Гуревич Р., Кадемія М. Смарт-освіта – нова парадигма сучасної системи освіти. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2016. №4. С. 71-78.

16 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

4. Інтелектуалізація соціально-економічного розвитку України в перспективі післявоєнного відновлення: монографія. За наук. ред. О. В. Ольшанської, А.

УДК 332.146 (477)

*Шацька З. Я., к.е.н., доцент,
Козут А. Л. аспірант
Київський національний університет
технологій та дизайну*

ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН У РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ СМАРТ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ЯК ЗАПОРУКА ІННОВАЦІЙНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

У сучасному світі концепція смарт-спеціалізації є ключовою для розвитку економіки країн. Ця концепція передбачає розвиток галузей промисловості, які мають великий потенціал для інноваційного розвитку та забезпечення конкурентоспроможності країни на світовому ринку. Концепція смарт-спеціалізації була розроблена у 2008 році з метою підвищення ефективності впровадження досліджень та інновацій у ЄС, а також більш ефективного використання Європейських структурних та інвестиційних фондів (ESIF). На сьогоднішній день країни ЄС накопичили значний досвід у реалізації концепції смарт-спеціалізації, який може бути застосований для післявоєнного відновлення промислового комплексу України.

Одним з успішних прикладів реалізації концепції смарт-спеціалізації є європейські країни, що входять до світового рейтингу Інноваційний індекс Європейського інноваційного табло (European Innovation Scoreboard або EIS). Європейське інноваційне табло – це система показників науково-технічного розвитку країн Європи. Воно включає цілу низку показників, що характеризують, зокрема, стан у сфері захисту прав на інтелектуальну

17 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

власність [3]. Завдяки впровадженню концепції смарт-спеціалізації Іспанія

змогла збільшити обсяги державних інвестицій у дослідження та розвиток вище, ніж у решти країн ЄС, а також зробити значний крок у напрямку створення інноваційної екосистеми в регіоні Естремадурі. У цьому регіоні приділили увагу розвитку виробництва місцевого сиру «La Torda del Casar». Завдяки активній участі фермерів, виробників сиру та їх співпраці з місцевою організацією розвитку сільських регіонів «Тахо-Салор-Альмонте» ця сфера промисловості стала унікальним активом регіону країни.

У Підкарпатському воєводстві Польщі на засадах смарт-спеціалізації створили авіаційну долину – кластер, в якому об'єднано значну частину польської авіаційної промисловості. Для покращення зв'язку науки та регіональної промисловості ЄС спонсорувала модернізацію та розширення Авіаційного навчального центру Технологічного університету Жешуви в Польщі.

В контексті смарт-спеціалізації Фінляндія впровадила два проєкти, які вже працюють завдяки фінансуванню ЄС: роботи-автобуси та кліматичні вулиці. Роботи-автобуси (SONJOA) – автоматизовані транспортні засоби, які перевозять пасажирів без водія. Проєкт «Кліматичні вулиці» (Climate Streets). полягає у розробці та тестуванні заходів економії споживання електроенергії та скорочення викидів парникових газів у співпраці з місцевими ЖКГ, громадськими організаціями, підприємствами та жителями в контексті побудови Смарт-міст [2;5].

В Західному регіоні Румунії в контексті смарт-спеціалізації почали активно розвивати бізнес-інкубатори, що сприяли створенню інноваційних компаній в ІТ-сфері. Наприклад, інкубатор стартапів був створений у м. Тімішоарі для початківців, які бажають розвивати підприємницьку діяльність у сфері цифрових технологій. За допомогою підтримки Європейського фонду регіонального розвитку занепадаюча промислова зона Західного регіону Румунії перетворилася на центр стимулювання

цифрового розвитку та творчості.

Отже, смарт-спеціалізація – це комплексний підхід до розвитку промисловості, інформаційно-технологічної трансформації, що базується на використанні переваг власної території та взаємодії між різними секторами економіки. Україна може зробити вагомий крок у напрямку післявоєнного відновлення промислового сектору, використовуючи успішні приклади смарт-спеціалізації в європейських країнах. Важливо обрати ключові галузі для першочергового відновлення, які б мали великий потенціал інноваційного розвитку та забезпечували підвищення економічного потенціалу країни. Зокрема, такими напрямками можуть стати: інформаційні технології та цифрова економіка, зелена енергетика та енергоефективність, формування агробіорегіонів, перехід до високотехнологічного сільського господарства в контексті концепції Agri Food 4,0, розвиток вітчизняних підприємств з виробництва напівпровідників [1; 4].

Література

1. Інноваційні основи відновлення та розвитку країн після збройних конфліктів: інноваційний вимір: колективна монографія / за ред. д.е.н. Омеляненко В. А. Суми: Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань. 2022. 280 с. URL: https://iidskt.org.ua/wp-content/uploads/Monografiya_Vidnovlennya_2022.pdf (дата звернення 11.03.2023).

2. Оксюта І. В., Дрималовська Х. В. Смарт-спеціалізація: вітчизняний та закордонний досвід. Території інновацій: стратегії, цінності та пріоритети (TISVP-2022). *Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань*. м. Суми 2022. 150 с. URL: <https://iidskt.org.ua/wp-content/uploads/Materialy-konferentsiyi-.pdf> (дата звернення 11.04.2023).

Гернего Ю. О. Індекси інноваційного розвитку країн світу.

Університетські наукові записки. 2014. № 1. С. 339-346. URL:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2014_1_44. (дата звернення 10.04.2023). 4.
Олешко А. А., Шацька З. Я., Ровнягін О. В. SMART-спеціалізація України в перспективі післявоєнного відновлення економіки. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*. 2022. №5. URL:
<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10286>

5. Шацька З. Я., Бабіна Н. О. Smart-міста, як нові структури smart економіки. Збірник тез доповідей III Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. «Імперативи економічного зростання в контексті реалізації Глобальних цілей сталого розвитку». 10 червня 2022 р. Київ, КНУТД. с. 187-189.

УДК 37.014.5:008(477)

*Будякова О.Ю., к.е.н., доцент кафедри смарт-економіки,
Романчук М.В., магістр кафедри смарт-економіки
Київський національний університет технологій та дизайну*

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ У ГАЛУЗІ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Освіта в ЄС визнана одним з пріоритетів на шляху розбудови згуртованої, цифрової, зеленої та стійкої європейської спільноти [1]. Для просування бачення Європейського освітнього простору особлива увага звертається на питання: Erasmus+, цифрових навичок та цифрового навчання, вищої освіти, якісної та інклюзивної освіти, навчання мов, визнання кваліфікацій (Council of the European Union, 2018) [2].

У Стратегічній рамці для європейського співробітництва в галузі освіти і навчання на 2021–2030 роки Європейський освітній простір розглядається з позиції забезпечення учням можливості продовжувати навчання на різних етапах життя та шукати роботу в ЄС, а державам-членам і зацікавленим сторонам – співпрацювати, щоб надавати високоякісну, інноваційну та інклюзивну освіту і навчання, що підтримує економічне зростання та

високоякісні можливості працевлаштування, а також особистісний, соціальний і культурний розвиток.

У документі проголошено, що рух до Європейського освітнього простору до 2025 року передбачає, що метою європейського співробітництва у галузі освіти і навчання має бути підтримка подальшого розвитку систем освіти в державах-членах, які працюють для забезпечення:

- особистісної, соціальної і професійної самореалізації усіх громадян за сприяння демократичним цінностям, рівності, соціальній згуртованості, активній громадянській позиції та міжкультурному діалогу;

- стійкого економічного процвітання, зеленого і цифрового переходу, а також працевлаштування (Council of the European Union, 2021) [3]. Кількість стратегічних пріоритетів у галузі освіти і навчання зросла у Програмі «Освіта і навчання» ЕТ 2030 до п'яти:

1. Підвищення якості, справедливості, інклюзії та успіху для всіх у галузі освіти і навчання.

2. Перетворення навчання впродовж життя та мобільності на реальність для всіх.

3. Підвищення рівня володіння компетентностями та мотивації у професії викладача.

4. Зміцнення європейської вищої освіти.

5. Підтримка зеленого та цифрового переходу в освіті та навчанні та за допомогою них.

Еразмус+ – це Програма міжнародної співпраці Європейського Союзу з іншими країнами світу у сфері освіти, молоді та спорту [4].

Програма має на меті підтримку освітнього, професійного та особистісного розвитку громадян ЄС і поза його межами задля внеску до стійкого зростання, якості робочих місць і соціального згуртування, для розвитку інновацій та посилення європейської ідентичності і активного громадянства.

Програма підтримує можливості навчальної та академічної мобільності в освіті та для молоді, проекти та партнерства, розвиток стратегій і співпраці, професійні мережі та відкриті ресурси.

Завдяки бюджету понад 28 мільярдів євро, що майже вдвічі більше фінансування порівняно з попередньою Програмою 2014-2020 рр., оновлена Програма 2021-2027 рр. є не тільки міжнародною, а й більш інклюзивною, цифровою та екологічною.

Еразмус+ популяризує пріоритети і заходи, визначені в Європейському освітньому просторі ([European Education Area](#) [5]), Плані дій з цифрової освіти ([Digital Education Action Plan](#) [6]) та Європейській програмі розвитку компетентностей ([European Skills Agenda](#) [7]), а також:

- підтримує Європейські засади соціальних прав ([European Pillar of Social Rights](#)) [8];
- впроваджує Молодіжну стратегію ЄС ([EU Youth Strategy](#)) 2019-2027 [9];
- розвиває європейський вимір у сфері спорту ([EU Sport policies](#)) [10].

Отже, стратегічні орієнтири розвитку української освіти в координатах міжнародної співпраці за Програмою ЄС Еразмус+ совекторні забезпеченню стійкого розвитку, цифровізації та інклюзії в умовах війни та повоєнного відновлення України.

Література

1. Локшина, О. . (2023). Стратегія європейського співробітництва у галузі освіти і навчання у 2021 – 2030 рр. як євроінтеграційний орієнтир для української освіти. *Український Педагогічний журнал*, (4), 5–17.
2. Council of the European Union. (2018). Council conclusions on moving towards a vision of a European Education Area. Official Journal, C 195, 7–12. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018XG0607\(01\)&rid=6](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018XG0607(01)&rid=6)
3. Council of the European Union. (2021). Council Resolution on a strategic framework for European cooperation in education and training towards the

European Education Area and beyond (2021-2030). Official Journal, C 66, 1– 21.

<https://eur-lex.europa.eu/legal>

<content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021G0226%2801%29&qid=1617706323424> 4.

National Office Erasmus+UA <https://erasmusplus.org.ua/programa-yes>

<erazmus/pro-programu/>

5. European Education Area <https://education.ec.europa.eu/>

6. Digital Education Action Plan (2021-2027) <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan>

7. European Skills Agenda <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223> 8. The European Pillar of Social Rights <https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar>

9. EU Youth Strategy https://youth.europa.eu/strategy_en

10. EU Sport policies <https://sport.ec.europa.eu/policies>

УДК 338.43

*Будякова О.Ю., к.е.н., доцент кафедри смарт-економіки,
Яновський І.І., магістр кафедри смарт-економіки
Київський національний університет технологій та дизайну*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Еразмус+ – це програма Європейського Союзу для підтримки освіти, навчання, молоді та спорту в Європі. Протягом останніх 30 років ЄС запропонував досвід, який змінив життя понад 10 мільйонам учасників, й продовжує пропонувати можливості для широкого кола людей та організацій протягом наступного семирічного життєвого циклу (2021-2027).

Метою Еразмус+ є підтримка освітнього, професійного та особистого розвитку людей у сфері освіти, навчання, молоді та спорту, сприяння сталому зростанню, якісним робочим місцям та соціальній єдності, стимулювання

інновацій та зміцнення європейської ідентичності та активного громадянства. У період 2021-2027 рр. Еразмус+ продовжуватиме розвивати свій успішний та широкий досвід, зосереджуючись на стратегічних пріоритетах: забезпечення стійкого розвитку, цифровізації та інклюзії в умовах війни та повоєнного відновлення України.

В умовах інтеграції України до європейського та світового простору стабільність у забезпеченні держави продовольчою, економічною і енергетичною безпекою визначає стійкість розвитку вітчизняного суспільства.

Для забезпечення стійкого розвитку, цифровізації та інклюзії в умовах війни та повоєнного відновлення України, а також підвищеного рівня екологічної безпеки, що виникла як наслідок безперервного антропогенного впливу на довкілля, постає загроза значних економічних збитків як для України, так і для усього світу. Якщо найближчим часом не вживати кардинальних заходів щодо змін в екологізації економіки та не здійснити практичну реалізацію концепції сталого розвитку, то екологічні проблеми сьогодення в майбутньому можуть стати екологічною катастрофою.

В Україні, як і в інших країнах світу, основними причинами складної еколого-економічної ситуації є: відсутність об'єктивних законів розвитку економіки; неефективна охорона довкілля; нераціональне використання і відтворення природно-ресурсного комплексу тощо [1].

Чинниками, що сприяють погіршенню стану еколого-економічної ситуації в країнах є: низький рівень екологічного виховання, відсутність екологічної культури, несформованість у суспільства екологічної свідомості та екологічної грамотності, відсутність у індивідуума еколого-економічної компетентності. У зв'язку з цим вирішення проблем еколого-економічного спрямування потребує науково обгрунтованої теоретико-методологічної основи у сфері екологічної економіки й відповідного формування еколого економічної системи на всіх рівнях, спрямованої на реалізацію екологізації освіти й економіки у тандемі стійкого розвитку суспільства. Так, здійснити

реалізацію екологізації освіти й економіки та провести поступовий перехід до сталого розвитку можливо виключно з фахівцями із новітнім еколого-економічним мисленням, яке останні спроможні сформувавши під впливом екологізації освіти. Саме тому екологізація освіти щодо формування у них належного еколого-економічного, еколого-політичного й еколого-правового світогляду та професійної компетентності відповідно до вимог концепції сталого розвитку, є особливо актуальною.

Екологізація економіки є процесом впровадження і реалізації відповідної еколого-економічної, еколого-політичної та еколого-правової системи, що спроможна забезпечити оптимальну якість довкілля, ефективне використання, охорону і відтворення природних ресурсів, а також екологічну безпеку на всіх рівнях, відповідно до вимог концепції сталого розвитку.

Однією з основних проблем практичної реалізації концепції стійкого розвитку суспільства в Україні є низький рівень екологічного виховання, відсутність екологічної культури, несформованість екологічної свідомості та екологічної грамотності.

Перехід України до напрямку сталого розвитку неможливий без екологізації освіти, екологізації економіки та підготовки фахівців для сталого розвитку. У зв'язку з цим нагальною потребою сьогодення є підготовка фахівців з біоекономіки.

Освітньо-професійна програма «Біоекономіка» – нова бакалаврська програма, заснована на міждисциплінарному підході. Розвиток інноваційної унікальної освітньої програми обумовлено низкою причин. По-перше, біотехнології є одним із ключових напрямів інноваційного розвитку та модернізації багатьох галузей: легкої промисловості, паливно-енергетичного комплексу, фармацевтики, медицини, сільського господарства, харчової промисловості, екології, охорони навколишнього середовища та ін. Також зараз у світі дедалі більшої популярності набуває концепція біоекономіки як економіки сталого розвитку. Біоекономіка є парадигмою та інструментом

досягнення цілей сталого розвитку [2, с. 66]. У післявоєнний період біоекономіка має стати пріоритетом для підтримки економічного відновлення України, оскільки стійка біоекономіка повертає ресурси в реальний сектор, створює робочі місця, сприяє підвищенню рівня екологічності виробництва і споживання та дозволяє оптимально використовувати обмежені ресурси на безвідходній циркулярній основі [3, с. 19].

Література

1. Дубовіч І. А. Екологізація освіти та економіки – шлях до практичної реалізації концепції сталого розвитку в Україні. Вісник РВВ НЛТУ України. 2015. №13. С. 155-159.

2. Олешко А. А., Ольшанська О. В., Будякова О. Ю., Бебко С. В. Розвиток стійкої біоекономіки: досвід Європейського Союзу та можливості для України. Агросвіт. 2022. № 3. С. 64–69. DOI: 10.32702/2306-6792.2022.3.64 3.

Олешко А. А., Ольшанська О. В., Будякова О. Ю., Бебко С. В. Напрями розвитку біоекономіки в перспективі післявоєнного відновлення України. Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. Серія «Економіка та менеджмент». 2022. № 28. С. 18-28. DOI: 10.33813/2224-1213.28.2022.2

26 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВИТИ В
КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

УДК 338.2

*Шацька З. Я., к.е.н., доцент
Київський національний університет
технологій та дизайну*

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР АПК УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ АГТЕСН ТЕХНОЛОГІЙ

Подальший розвиток підприємницьких структур агропромислового комплексу України залежить від багатьох чинників, головними серед яких є:

«рівень виробничого потенціалу самого підприємства; його інвестиційної активності та привабливості; бажання оптимізувати технології виробництва, що є передумовою вибору виду інформаційних технологій для подальшого впровадження» [2]. На сьогоднішній день вітчизняні підприємницькі структури аграрної сфери «в основному використовують інформаційні технології задля ведення бухгалтерського обліку, автоматизації сільськогосподарських процесів» [3]. Однак, AgTech – сучасні новітні інформаційні технології, що застосовуються при виробництві сільськогосподарської продукції, можуть використовувати тільки агрохолдинги, як великі потужні підприємницькі структури. AgTech – це «напрямок технологій в сільському господарстві, садівництві та аквакультури, який спрямований насамперед на підвищення ефективності агробізнесу» [5]. AgTech технології в сфері сільського господарства розвиваються в таких напрямках [4]:

Напрямок 1. Автоматизація бізнес-процесів виробництва сільськогосподарської продукції. Для цього використовуються: – технології точного землеробства: геоінформаційні технології для отримання даних в режимі реального часу з допомогою GPRS додатків; дронів та супутників.

27 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

– автоматизація прийняття управлінських рішень в сільському господарстві на основі програмного навчання та штучного інтелекту. Напрямок 2. Моніторинг стану посівів. Технології проведення безперервного моніторингу стану полів та прогнозування врожайності сільськогосподарських культур.

Вітчизняні підприємницькі структури аграрної сфери використовують наступні види AgTech для розвитку своєї діяльності (табл. 1):

Таблиця 1. Види AgTech, що впроваджені в діяльності вітчизняних підприємницьких структур аграрної сфери

Назва агрохолдингу	Види AgTech
«Континентал Фармез Груп»	інформаційна технологія дистанційного моніторингу полів

«ІМК»	«PreAgri – ІМК Geoportal» інформаційна технологія моніторингу стану земель
«УКРПРОМІНВЕСТ АГРО»	електронний журнал агронома», за допомогою якого здійснюється онлайн моніторинг стану посівів і якість польових робіт.
«Полетехніка»	інформаційна технологія дистанційного моніторингу полів; програмне забезпечення «Trimble Ag»; власний дослідницький центр.
«AGRICOM»	комплексна експертно-аналітична система управління агробізнесом «FieldBI», система «AgroTop», яка дозволяє дистанційно управляти виробничими процесами в агробізнесі, та «AutoBI» – онлайн-інструмент для ефективного управління парком техніки, обліку запчастин та агрегатів, моніторингу штрафів, страхових полісів тощо.

Джерело: складено автором

Внаслідок високої вартості сучасних інноваційних аграрних технологій, AgTech використовується тільки на 7% досліджених автором вітчизняних підприємницьких структур аграрної сфери.

Однак, використання сучасних технологій не обмежується тільки сільським господарством. Технологічних змін зазнає весь агропродовольчий ланцюг: вирощування (відгодівля) – зберігання – переробка – продаж сільськогосподарської продукції, створюючи виробництво сільськогосподарської продукції нового типу на засадах AgriFoodTech.

28 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВИТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

У 2021 році обсяг світового ринку AgTech технологій у світі становив 6,2 млрд. доларів США [5]. На подальший розвиток світового ринку AgTech технологій впливають [1]:

- зниження цін на сільськогосподарську продукцію та одночасне зростання інвестицій в AgTech;
- зростання попиту на продовольство;
- посилення кліматичних змін;
- розвиток і здешевлення нових технологій;

– розвиток і інтеграція всього ланцюжка поставок agrifood; – державні та грантові програми підтримки технологічних проєктів у агробізнесі, розвиток інфраструктури AgTech.

В подальшому впровадження AgTech-технологій в сільському господарстві дозволить «до 2050 року забезпечити їжею до 10 млрд. населення землі» [5] та підвищити світову продовольчу безпеку.

Література

1. Глобальний ринок AgTech – ключові тренди. *Бізнес*. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/experts/informaciyni-tehnologiji-v-silskomu-gospodarstvi-agtech-ukrajina-v-svitovomu-konteksti-50036996.html>
2. Зелінська О. В., Сухоцька С. М. Використання сучасних інформаційних технологій в агропромисловому комплексі. *Галицький економічний вісник*. 2016. № 2 (51). С. 148–152. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/51/69.pdf>
3. Павлюк Т., Волонтир Л. Використання сучасних інформаційних технологій в сільському господарстві. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2017. Вип. 38. С. 122-127. URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/16997.pdf>
4. Шацька З. Я., Прима В. І. Особливості впровадження інформаційних технологій в аграрному секторі України. *Агросвіт*. 2022. №13- 14. с. 60-64. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/issue/view/7/6>
- 29 **Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ**
5. 5,6 млрд долл. або що таке AgTech. Agriteka. 2020. URL: <https://agriteka.com/497-scho-take-agtech.html>

УДК: 378.4:005.412(477)

*Тарасенко О.С., к.е.н., докторант
Київський національний університет
технологій та дизайну*

ТРЕТЯ МІСІЯ УНІВЕРСИТЕТУ ЯК НОВИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ ЗВО УКРАЇНИ

Враховуючи сучасні тенденції розвитку людства та процеси реформування, які відбуваються в освітній сфері, в тому числі в умовах посилення глобальних викликів та наслідків військової агресії з боку РФ, перед системою вищої освіти України постають нові завдання, які передбачають розширення спектра напрямів діяльності та підвищення ролі університетської освіти в житті суспільства. До найважливіших цінностей при цьому слід віднести турботу про довкілля і відповідальність перед майбутніми поколіннями, формування свідомого ставлення до яких є важливим завданням сучасної системи освіти. Вирішення таких завдань може бути безпосередньо реалізоване ЗВО через призму «третьої місії», яка поряд з освітньою і науковою складовими стає необхідним елементом функціонування сучасного університету.

В науковій літературі поняття «третья місія» університету позначається різними термінами, серед яких – «третья місія» (third mission), «третьа роль» (third role) та «третьій напрям» (third stream), які в даному розумінні вважаються тотожними. Підвищення наукового інтересу до даного поняття як нового тренду розвитку вищої освіти вчені пояснюють тим, що розвиток вищої освіти «розглядається як передумова та елемент економічного і соціального розвитку країни» [1]. Нове розуміння місії університетів пояснюється поглибленням глобальних і національних проблем, що обумовлює необхідність зміни

30 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

вектору розвитку системи вищої освіти (СВО) з урахуванням цілей сталого розвитку і ролі освіти в їх реалізації. Тому доцільним є перегляд національної стратегії розвитку вищої освіти, враховуючи нові цілі, зміст, методи та форми організації і функціонування ЗВО. В основу реформування СВО слід закласти нові пріоритети у змісті та технологіях організації освітнього процесу при

одночасному збереженні ролі вищої освіти в процесі реалізації макроекономічних інтересів держави – збереження і підвищення рівня людського капіталу нації, конкурентоспроможності та сталого розвитку країни, використовуючи можливості системи освіти впливати на суспільний та економічний розвиток.

Питанням дослідження третьої місії університетів присвятили свої праці такі вчені як: Т.В. Сич [1], Нагорняк Т.Л., Скопова О.І. [2], L. Compagnucci, F. Spigarelli [3], H. Etzkowitz [4], T. Vorley, J. Nelles [5]. В той же час слід відзначити, що незважаючи на те, що окремі українські університети почали включати це поняття до стратегій розвитку (Київський національний університет технологій та дизайну, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, Сумський державний університет, Київський університет імені Бориса Грінченка, інші), у вітчизняній науці воно не знайшло належного відображення. Місія зазначених університетів акцентована на служіння суспільним цінностям та потребам кожної людини незалежно від того, яким чином її сформульовано.

Важливість дослідження даного поняття пояснюється тим, що модернізація системи вищої освіти на сучасному етапі передбачає не лише структурні та організаційні зміни в системі управління вищою освітою, але й вимагає трансформації цілей та системи цінностей, які знаходять відображення в його місії стосовно суспільства загалом, а також кожного громадянина як члена суспільства. Вважаємо, що орієнтація на потреби суспільства, регіону та окремого громадянина, яка знаходить відображення в місії університету та стратегії його розвитку, відповідає цілям сталого

31. Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

розвитку і сприяє підвищенню рівня конкурентоспроможності як на національному, так і на світовому рівні. Найкращі університети світу, які впровадили в свою діяльність принципи сталого розвитку (заходи з енергоефективності, використання дружніх для довкілля матеріалів, імплементували в свою діяльність принципи соціальної відповідальності)

посідають перші позиції у відомому рейтингу університетів, який складає Інститут вищої освіти Цзяо Тун (Шанхайський рейтинг) [6]. Даний рейтинг передбачає аналіз досягнень більш ніж тисячі університетів світу з метою визначення найкращих за такими індикаторами: якість викладання, якість викладацького складу, дослідницький внесок, академічні досягнення.

Таким чином, розглянуте дозволяє зробити висновок, що місія університету третього тисячоліття реалізується не лише через підготовку висококваліфікованих фахівців для усіх секторів економіки, а також як центру науки та інновацій, генерування людського капіталу і формування системи цінностей для забезпечення суспільних благ як в економічній, так і в соціальній та екологічній сферах.

Література

1. Сич Т.В. Роль уряду щодо впровадження третьої місії в українських університетах в умовах євроінтеграції. Публічне управління та митне адміністрування. Спецвипуск, 2022. URL: <http://customs.admin.umsf.in.ua/archive/2022/spec/19.pdf>

2. Нагорняк Т.Л., Скопова О.І. Університет в умовах викликів – 2020. URL: <https://jnos.donnu.edu.ua/article/download/6542/6574>

3. Compagnucci L., Spigarelli F. The Third Mission of the university: A systematic literature review on potentials and constraints. Technological Forecasting and Social Change. 2020. Vol. 161. December. URL: https://www.researchgate.net/publication/344252128_The_Third_Mission_of_the_university_A_systematic_literature_review_on_potentials_and_constraints

32 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

4. Etzkowitz H. Anatomy of the entrepreneurial university. Soc. Sci. Inf. Sur Les Sci. Soc. 2013. № 52.

5. Vorley T., Nelles J. Conceptualising the academy: institutional development of and beyond the third mission. High. Educ. Manag. Policy. 2008. № 20 (3). P. 1–17.

6. Academic Ranking of World Universities. URL:

УДК 339.137

*Черниш Т.О., к.е.н., доцент
Державний торговельно-економічний університет, м. Київ
Невмержицька С.М., к.т.н., доцент
Київський національний університет технологій та дизайну*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ

Головним завданням країни є розвиток загалом та її підприємств зокрема. Важливими напрямками є досягнення сталого розвитку, забезпечення ефективності виробництва, випуску й реалізації достатньої кількості продукції та підвищення її якості, з метою досягнення конкурентних переваг на внутрішньому та зовнішньому ринках [1]. Війна в Україні щодня завдає шкоди національній економіці та спричинює кризу в державі. Підприємства опинилися в складних умовах і не всі можуть вижити, багато з них зазнали руйнування. Щоб досягти успіху, кожне підприємство має ефективно використовувати свій капітал, фінанси та потенціал працівників, а також аналізувати зовнішнє середовище. Усе це змушує компанії бути більш гнучкими та швидко адаптувати свою конкурентну стратегію до ринкових умов.

Можна виділити такі ключові негативні фактори впливу на конкурентоспроможність підприємств в умовах війни: - зміна споживчого

**33 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В
КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ**

попиту та зменшення його обсягів на внутрішніх ринках збуту; - зростання темпів інфляції; - різке скорочення доходів населення; - збільшення ризиків діяльності та неритмічність роботи через військові загрози; - проблеми з логістикою, а саме додаткові ускладнення щодо забезпечення постачання необхідних ресурсів; - проблеми із забезпеченням безпеки підприємств та

працівників; - міграційні та еміграційні процеси в країні, що призводять до нестачі висококваліфікованих працівників; - ускладнення соціально психологічного клімату в колективі тощо.

Отже, забезпечення конкурентних переваг в умовах війни є найважливішим завданням для підприємства й бізнесу країни в цілому. Розглянемо, які саме джерела конкурентних переваг для підприємства в таких умовах є актуальними.

У науковій літературі виділяють зовнішні та внутрішні джерела конкурентних переваг [2]. Внутрішні чинники, що призводять до конкурентних переваг – це аспекти внутрішньої діяльності підприємства (зокрема, продуктивність праці, ефективність управління, технологічні інновації тощо), які мають бути кращими за такі ж характеристики конкурентів. Зовнішні – це ті, які є похідними від здатності підприємства створювати більші цінності для споживачів своєї продукції, що призводить до повнішого задоволення їхніх потреб, зниження витрат або підвищення ефективності його діяльності. Зовнішні конкурентні переваги, з одного боку, спрямовують підприємство на розвиток і використання внутрішніх переваг, з іншого – забезпечують йому стабільну конкурентну позицію та спрямовані на задоволення певних потреб конкретної демографії споживачів [3].

Враховуючи вищезазначене, можна запропонувати такі шляхи формування та забезпечення конкурентних переваг підприємства в умовах війни [1, 4]:

- зміна / оптимізація асортименту продукції з урахуванням потреб воєнного часу. Необхідно розробляти продукцію із сучасним дизайном та

34. Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

пакуванням, а також додатковими характеристиками, що відповідають вимогам споживачів, які перебувають у складних умовах;

- переведення на віддалену роботу всіх співробітників, які мають можливість працювати з дому. Це дозволить підвищити безпеку працівників, зберегти робочі місця та висококваліфікованих співробітників, скоротити

матеріальні витрати (наприклад, на електроенергію тощо);

- пошук / активізація участі у програмах щодо відбудови країни (державних, міжнародних, приватних тощо), в тому числі грантових та соціальних програмах;

- активізація пошуку незайнятих та покинутих ніш на ринках збуту тощо.

На сьогодні, для отримання конкурентних переваг на ринку підприємство має бути гнучким та адаптивним в усіх сферах діяльності, швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища. Отже, з огляду на ситуацію в країні, визначення джерел конкурентних переваг є надзвичайно важливим для ефективного управління підприємством. Для цього необхідно виявляти переваги, які відрізняють його від інших конкурентів, що пропонують аналогічну продукцію. Це допомагає підприємству краще пристосуватися на ринку порівняно з конкурентами. Однак, краща адаптація на ринку є лише передумовою досягнення конкурентної переваги.

Література

1. Лавриненко Е.Т., Невмержицька С.М. Управління конкурентними перевагами підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. № 6 (17). С. 223-230. URL: <http://www.easterneuropeebm.in.ua/index.php/17-2018-ukr>

2. Портер Майкл Конкурентна перевага. Як досягати стабільно високих результатів. К. Наш формат, 2019. 624 с.

3. Ел Райс, Джек Траут Маркетингові війни. – Харків: Видавництво «Ранок», 2020. 240 с.

35 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

4. Khatser, M. and Bulhakova, K. (2022) “Ways to transform management of competitiveness at Ukrainian enterprises under conditions of the russian military aggression”, *Management and Entrepreneurship: Trends of Development*, 3(21), pp. 45-52. doi: <https://doi.org/10.26661/2522-1566/2022-3/21-05>.

*Цалко Т.Р., к.е.н., доцент
Вартанова О.В., д.е.н., професор
Київський національний університет технологій та дизайну*

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ ВІРТУАЛЬНИХ ОБМІНІВ В ОСВІТІ

Особливий розвиток в останні роки набула дистанційна або віртуальна академічна мобільність, яка передбачає проходження програм стажування за допомогою онлайн-курсів на інформаційних просторах мережі Інтернет [3]. Водночас активна міжнародна діяльність вищого навчального закладу є ідентифікатором його ефективності та конкурентоспроможності на світовому освітньому ринку. До необхідних критеріїв успішної міжнародної діяльності відносяться: кількість іноземних студентів, які навчаються як за основними освітніми програмами, так і в рамках академічної мобільності, реалізація договорів про співробітництво із зарубіжними вузами-партнерами, спільні наукові дослідження та публікації, програми подвійних дипломів та міжнародні наукові та культурні заходи, обмін студентами, адміністративним та професорсько-викладацьким складом та багато іншого.

В країнах ЄС запровадження певних елементів віртуальних обмінів і віртуальної мобільності як доповнення до «традиційної» мобільності почало використовуватися після запровадження відомої програми Європейської Комісії (ЄК) Еразмус (існує від 1987 року). Паралельно з пілотуванням віртуальних мобільностей відбувався аналіз існуючих практик, розробка

**36 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В
КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ**

рекомендацій для започаткування і виконання віртуальних мобільностей, визнання їхніх результатів, забезпечення якості – варто згадати проєкти European Portal for International Courses and Services for Virtual Erasmus (EPICs) [7], а також E-MOVE, REVE, VM-BASE, NET-ACTIVE. Особливої

уваги заслуговує розроблена Європейською асоціацією університетів з дистанційною формою навчання (The European Association of Distance Teaching Universities (EADTU) 2018 матриця мобільностей [9].

В 2010 році на конференції Erasmus у Брюсселі, присвяченій віртуальним освітнім кампусам, віртуальна мобільність розглядалася в аспекті інтеграції різних можливостей онлайн-співробітництва у стратегії безперервного навчання вузів [5]. Через 10 років цей феномен отримав особливий розвиток. Сьогодні принцип роботи європейських асоціацій в цьому напрямку полягає в розвитку, управлінні та впровадженні віртуальних досліджень та мобільності в поточну діяльність університетів, в підвищенні рівня компетенцій адміністративно-управлінського і педагогічного складу в області віртуальних технологій, а також у подоланні існуючих економічних, соціальних та інших обмежень освітніх організацій.

Наприклад, програма віртуального студентського обміну (Virtual Student Exchange Program) APRU, очолювана Університетом Гонконгу, ще у 2021 році направлена на те, щоб міжнародна освіта була доступною в цей складний для світу період, дозволяючи студентам проходити академічні курси та брати участь у позакласних програмах (спільних навчальних програмах). Ця програма відкриває міжнародну освіту для всіх студентів, забезпечуючи іммерсивний віртуальний досвід обміну студентами за допомогою цифрових технологій та платформ та створюючи зустрічі з новими ідеями, культурами, експертами, науковцями та студентами з усього світу. Можливість дослідження різноманітних академічних курсів, які цікаві для самих студентів, можливість вибору привабливих та нових програм у сфері лідерства, культури, майбутньої кар'єри та пошуку свого потенціалу в міжнародному

37 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

співтоваристві (учасники програми можуть розвивати міжкультурні навички та обізнаність у пошуку свого майбутнього робочого місця та розвиток цифрових компетенцій). Важливо відзначити той факт, що ця віртуальна

програма академічної мобільності не включає жодної додаткової плати за навчання, окрім плати за навчання у університеті згідно з контрактом про навчання. Такі програми направлені на те, що можна вивчити напрями, що цікавлять тебе, не витрачаючи на це ніяких додаткових коштів і це великий плюс такого роду програм академічної мобільності [6].

Затяжні карантинні обмеження по всьому світу, військова агресія РФ в Україні призвели до підвищеного запиту на віртуальні платформи і онлайн програми, особливо — імерсивні, що пропонують повне занурення в комп'ютерні світи [2].

Основними перевагами імерсивного навчання є: максимальне залучення та зосередженість, високий рівень занурення, навчання без ризиків (фізичних, хімічних, ризиків з охорони праці і навколишнього середовища тощо), індивідуальний підхід до навчання, індивідуальний темп навчання, графік, врахування можливості побудови індивідуальної траєкторії навчання для користувачів.

Імерсивний вид навчання використовує сучасні світові технології, такі як віртуальна реальність, доповнена реальність, змішана реальність та 3-D імерсивна реальність. Імерсивні технології виразно відрізняються від традиційних методів електронного навчання і мають багато перспективних переваг як для учнів, так і для тренерів. Це динамічна стратегія, яка може покращити електронне навчання та революціонізувати світ освіти.

Література

1. Концепція розвитку цифрових компетентностей. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 167-р. - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#n13> 2. Цалко Т.Р., Невмержицька С.М. Дослідження проблем і розробка

38 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

рекомендацій щодо вдосконалення освітнього процесу в умовах пандемії.
Проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації: матеріали

III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 8 жовтня 2021. Київ : КНУТД. 2021. С. 67-68.

3. Цалко Т. Р. Використання хмарних сервісів у навчальному процесі ЗВО / Т. Р. Цалко, С. М. Невмержицька // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації» : тези доповідей, м. Київ, 4 жовтня 2019 р. - Київ: КНУТД, 2019. - С. 53-54. - URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/14443>

4. Budapest business school міжнародний образовальний ресурс. URL: <https://en.unibge.hu/>

5. Mukasheva, M., Chorosova, O., Zhilbayev, Z., Payevskaya, Y. Integrated approach to the development and implementation of distance courses for school computer science teachers. 14th IEEE International Conference on Application of Information and Communication Technologies, AICT 2020, 2020, 9368817

6. <https://vse.apru.org/s32122/>

7. European Portal for International Courses and Services for Virtual Erasmus (EPICS for Virtual Erasmus) – Project Card. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.uninettunouniversity.net/en/epics.aspx>.

8. The European Association of Distance Teaching Universities (EADTU) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eadtu.eu/>. 9. The European Association of Distance Teaching Universities (EADTU) (2018). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://eadtu.eu/documents/Publications/VM/2018__EADTU_Mobility_Matrix.pdf

39 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

УДК 658

*Власюк Т.М., к.е.н., доцент,
Ольшанський Г.В., аспірант
Київський національний університет технологій та дизайну,
Хмелевський М.О., к.е.н., професор,
Національний транспортний університет*

НАРОЩУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ У ФОКУСІ МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Актуалізація питань конкуренції для кожного підприємства займає дуже важливі позиції, оскільки наявність конкурентів створює на ринку ситуацію змагання та стимулює діяльність підприємств до намагання зайняти найкраще положення на ринку [1; 2]. З іншого боку, усі конкурентоспроможні підприємства намагаються перемогти своїх конкурентів, випередити їх в процесі конкурентної боротьби, завоювавши на ринку стійкі позиції. Відтак, нарощування конкурентоспроможності продукції підприємств у фокусі маркетингових стратегічних досліджень відбувається за такими кроками: дослідження конкурентної арени; пошук основних конкурентів підприємств; вивчення основних та пріоритетних конкурентів за такими характеристиками, як конкурентоздатність товару, маркетингу, підприємства; дослідження, аналіз та оцінка чинників конкурентоздатності підприємств; аналіз конкурентних позицій підприємств на основі зіставлення його потенціалу з потенціалом конкурентів [2; 3].

Пошук основних конкурентів підприємств, оцінка їхніх можливостей здійснюються в процесі маркетингових досліджень за такими етапами: попереднє визначення переліку всіх реальних і потенційних конкурентів підприємств; максимально можливий збір інформації про всі аспекти їхньої діяльності за допомогою різноманітних методів маркетингових досліджень і

**40 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВИТИ В
КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ**

маркетингової розвідки; оцінка потенційних можливостей підприємств конкурентів, їхньої схильності до експансії на ринку; постійний моніторинг конкурентів, систематичне накопичення даних про їхню діяльність на ринку; прогнозування поведінки реальних і потенційних конкурентів на ринку на основі зібраної в процесі маркетингових досліджень інформації; організація, при необхідності, спеціальних акцій маркетингової комерційної розвідки [4;

При нарощуванні конкурентоспроможності продукції підприємств у фокусі маркетингових стратегічних досліджень основна увага приділяється дослідженню конкурентоздатності продукту, який порівнюють з товаром конкурента за цілим рядом ознак (призначення, надійність, економічність, використання матеріальних, енергетичних та інших ресурсів, екологічність, безпека, технологічність ремонту, післяпродажне обслуговування та інше). Щодо аналізу конкурентоздатності маркетингової діяльності та її зіставлення з аналогічною діяльністю пріоритетних конкурентів, то порівняння здійснюється за елементами комплексу маркетингу (продукт, ціна, доведення продукту до споживача, просування продукту). Рівень конкурентоздатності підприємств визначається за цілим рядом показників її потенціалу (виробничого, кадрового, науково-технічного, фінансового, інвестиційного, інноваційного, товарно-збутового, соціально-економічного) [4; 6].

Отже, в загальноекономічному трактуванні, нарощування конкурентоспроможності продукції підприємств у фокусі маркетингових стратегічних досліджень передбачає створення такого плану, який забезпечить досягнення бізнес-цілей підприємств у намічені строки при отриманні максимального прибутку [2; 5]. При цьому головним завданням стратегічного маркетингу є надання пріоритету тому виду діяльності, який веде до стабільного розвитку підприємств та максимізації прибутку. Таким чином маркетингові стратегічні дослідження нададуть змогу: проаналізувати основні звички та тенденції поведінки споживачів; дослідити та вивчити основних

41. Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

конкурентів; вести спостереження за динамізмом попиту; виявити нові потреби споживачів; забезпечити стійкі конкурентні переваги; обрати ключову маркетингову стратегію, яка дозволить оптимізувати витрати та ефективно досягти намічених цілей [1-6].

Література

1. Ареф'єва О. В. Інтереси стейкхолдерів в організаційному

забезпеченні стратегічного управління фінансовим потенціалом підприємств / О. В. Ареф'єва, П. В. Комарецька // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 9 (87). – С. 80-85.

2. Пузирьова П. В. Актуальні аспекти забезпечення технологічної конкурентоспроможності підприємств в сучасних умовах [Електронний ресурс] / П. В. Пузирьова // Ефективна економіка. – 2014. – № 9. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3365>

3. Пузирьова П. В. Значення маркетингового дослідження при визначенні ключових факторів впливу на план виробництва продукції промислових підприємств / П. В. Пузирьова // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури : збірник наукових праць. – 2011. – Вип. 30. – Київ : НАУ, 2011. – С. 168-174.

4. Пузирьова П. В. Основні положення розробки і реалізації фінансової стратегії суб'єктів бізнесу в умовах сталого розвитку / П. В. Пузирьова // Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects : the 9th International scientific and practical conference, Berlin, Germany, February 20-22, 2022. – MDPC Publishing, Germany, February, 2022. – P. 385-391.

5. Пузирьова П. В. Особливості функціонування виробничої стратегії промислових підприємств у сучасних умовах / П. В. Пузирьова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – № 5 (120). – С. 154-156.

6. Халіляєва О. В. Управління потенціалом та його значення в сучасних умовах макроекономічної глобалізації / О. В. Халіляєва, П. В. Пузирьова // Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку :

42. Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Тарту (Естонія), 7 лютого 2022 року. – Київ ; Тарту : ГО "ВАДНД", 2022. – С. 467-471.

ФІНАНСОВА СТАБІЛІЗАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ ПОСТВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Широкомасштабна агресія Росії проти України значно підвищила рівень усіх ризиків, які впливають на стабільність фінансової системи. Однак спільними діями державних органів та установ вдається тримати їх під контролем. Останнім часом значна увага приділяється питанням післявоєнної відбудови України, в тому числі джерелам ресурсів, які можуть бути задіяні в цьому процесі [6; 4; 3].

Фінансова стабілізація – це економічні відносини, які відображають процес створення на підприємстві ефективної структури капіталу, використання якого забезпечує мінімальні витрати по обслуговуванню та максимальний прибуток при цьому. Фінансова стабільність як економічний процес органічно і чітко пов'язана з дією оперативних, тактичних та стратегічних внутрішніх механізмів фінансової стійкості підприємств. Фінансова стабільність як економічна категорія – це більш широке поняття, воно охоплює сукупність факторів, що забезпечують підприємству збереження ним абсолютної або нормальної фінансової стійкості за контрольованої фінансової рівноваги та здатність до сталого економічного зростання завдяки найбільш значущим зовнішнім факторам. Інакше кажучи,

**43 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В
КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ**

фінансова стабільність – це здатність підприємства досягати стану фінансової рівноваги за збереження достатньої фінансової стійкості та утримувати його на довгострокову перспективу шляхом ефективного управління фінансовою стороною діяльності. Фінансова стабільність є агрегованим показником [6; 2; 1].

За оцінками національних та міжнародних експертних інститутів, втрати ВВП України у 2022 році внаслідок військової агресії РФ можуть становити від 30% до 50%. В абсолютних цифрах у цінах 2021 року це відповідатиме 1,6-2,7 трильйонів гривень (56-92 млрд доларів США) «невиробленої» продукції упродовж року. Окрім того, матеріальні збитки внаслідок масштабних руйнувань інфраструктурних та цивільних об'єктів оцінюють від 500 до 1000 млрд доларів США [6; 5; 3].

Відновлення ВВП України до докризового рівня потребуватиме залучення міжнародного фінансування фондів з відбудови економіки України та активізації фіскального та монетарного інструментарію з метою відновлення інвестиційних процесів в Україні. Сукупні потреби у фінансуванні відновлення економіки України становитимуть близько 1 трильйона доларів США (табл. 1) [6-1].

Таблиця 1

Сукупні потреби у фінансуванні відновлення економіки України у
післявоєнний період (млрд дол. США)

Орієнтовна структура джерел фінансування економічної відбудови України	Обсяг
Кредити та гранти міжнародних організацій (МВФ, Світовий банк, ЄБРР та ін.)	200
Офіційне двостороннє фінансування, кошти структурних фондів ЄС	200
Репарації з боку РФ (включаючи доходи від реалізації конфіскованих активів, відрахування з експорту енергоносіїв)	400
Фінансова допомога міжнародного бізнесу, громадських організацій	100

44 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Боргове фінансування, у тому числі під гарантії провідних країн	100
Всього (орієнтовно)	1000

Стабільна й ефективна фінансова система, якій довіряють громадяни і бізнес, необхідна умова для розвитку економіки. Національний банк сприяє фінансовій стабільності, допомагаючи фінансовій системі ефективно виконувати свої функції та бути стійкою до криз [7].

Таким чином для фінансової стабілізації як механізму поствоєнного відновлення необхідно збільшити ліквідність банківської системи та модернізувати грошово-кредитну політику в умовах воєнного стану. Також необхідно мінімізувати емісійне фінансування державного бюджету Нацбанком, оскільки збільшення бюджетних видатків має відбуватися насамперед на пріоритетні напрями – забезпечення обороноздатності країни та соціального захисту населення, водночас надання податкових пільг повинне мати виключний, а не всеохоплюючий характер [7].

Література

1. Виноградня В. М. Перспективна платоспроможність у забезпеченні фінансової стабільності підприємства) / В. М. Виноградня, Л. І. Бурдонос // Економічний вісник університету. - 2021. - Вип. 50. - С. 162-168.

2. Мельник Л. М. Роль бюджетної безпеки у забезпеченні стабільності фінансової системи України / Л. М. Мельник, Н. М. Кондрацька, В. Л. Дума // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки. - 2022. - Вип. 4. - С. 90-100.

3. Пузирьова П. В. Оцінка економічного ризику в управлінні фінансовим потенціалом підприємств України / П. В. Пузирьова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 10 (89). – С. 131-134.

4. Пузирьова, П. В. Базові методи нейтралізації фінансових ризиків у підприємницькій діяльності [Текст] / П. В. Пузирьова // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 5 (107). – С. 143-149.

45 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

5. Радіонов Ю. Д. Державні фінанси в забезпеченні стабільності фінансової системи країни / Ю. Д. Радіонов // Економіка України. - 2022. - № 9.

- С. 77-98.

6. Ресурси України для фінансової стабільності під час війни та відбудови. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/22/686099/> 7.
Ризики для фінансової стабільності України. URL:
<https://minfin.com.ua/ua/2022/04/13/83697812/>

УДК 338

*Шевченко О.О., к.е.н., доцент,
Київський національний університет технологій та дизайну
Халіляєва О.В., аспірант,
Хорошко Д. Р., аспірант
Державний науково-дослідний інститут
інформатизації та моделювання економіки*

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Епоха цифровізації призводить до глобалізаційних трансформаційних процесів в усіх стратегічних орієнтирах розвитку туристичної індустрії. Особливо актуального значення набувають дослідження напрямків стратегічного державного менеджменту в сфері туристичної індустрії з урахуванням впливу цифровізації, питань інвестиційної діяльності, пов'язаної з впровадженням цифрових технологій в сферу туристичної індустрії на державному рівні, формування національної політики фінансування інноваційних туристично-бізнесових проєктів, розробка та реалізація національних проєктів і програм розвитку у сфері туристичної індустрії [5; 3; 1].

Цифровізація стратегічного розвитку туристичної індустрії призводить до появи новітніх підприємств туристичної сфери, в тому числі віртуальних компаній та просторово розподілених мережових структур. Актуальними стають питання вивчення впливу інформаційно-комунікаційних технологій на

**46 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В
КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ**

формування і просування туристичних послуг, конкурентоспроможність на

всіх рівнях управління туризмом, підвищення продуктивності праці в сфері туризму, що позначається на економічних результатах діяльності підприємств туристичної індустрії. Особливого значення набуває впровадження інноваційних технологій, які кардинально змінюють бізнес-процеси в сфері туристичної індустрії. До таких новітніх напрямів туристичної індустрії в епоху цифровізації відносять стратегії розвитку технологій блокчейн, що реалізують розподілену базу даних, у якій пристрої зберігання даних не підключені до загального сервера. У стратегічному векторі технології блокчейн використовуватимуться онлайн тревел-агентствами, мета поісковими системами, GDS, авіакомпаніями, що стане потужним інструментом у стратегічному розвитку туристичної сфери [5; 2; 4].

В умовах цифровізації та діджиталізації суспільства змінюється загальна стратегія подальшого спілкування та конкурентної співпраці між усіма суб'єктами ринку туристичних послуг (виробники і споживачі туристичних послуг) [5; 7]. Ключовою особливістю розвитку туристичної індустрії в епоху цифровізації є глибина і вагомість таких стратегічних ресурсів, як інформаційна складова, велика кількість і різноманітність інформаційних потоків, що супроводжується необхідністю постійної актуалізації, високою швидкістю обмінних інформаційних операцій між усіма суб'єктами туристичної сфери. Якість інформаційного конекту туризму представляється найважливішим стратегічним ресурсом, який безпосередньо впливає на якість туристичних продуктів і послуг. Багато в чому зміст інформаційного конекту туристичної сфери визначає імідж туристських дестинацій і формує їх привабливість для туристів [5; 6; 7].

Також в умовах цифровізації розвиток туристичної сфери характеризується посиленням конкуренції між усіма учасниками туристичного ринку. Особливого значення набуває інноваційна конкурентоспроможність, яка проявляється в сфері використання сучасних

47 Платформа 1. СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ БІЗНЕС-ОСВІТИ В КООРДИНАТАХ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ ЗА ПРОГРАМОЮ ЄС ЕРАЗМУС+ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ, ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ІНКЛЮЗІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

інформаційно-комунікаційних технологій, що визначають основні стратегічні

пріоритети в сфері розвитку туризму. В умовах цифровізації і глобалізації туристичної сфери підсилюється значення, вагомість, якість інформаційного конектингу між усіма стейкхолдерами туристичної галузі в цілому. Якість і актуальність інформаційного конектингу туристичної сфери бізнесу прямо впливає на якість наданих туристських послуг. В даний час саме цифровізація та інформаційний конектинг туристичної сфери бізнесу розглядається як стратегічний ресурс розвитку ділової активності і напрямок підвищення конкурентоспроможності в туризмі на всіх рівнях управління [5; 1-4].

Література

1. Ольшанська О.В. Розвиток міжнародного туризму в умовах українських реалій / О.В. Ольшанська, Д.В. Григорчук // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. – 2018. – Спецвипуск. Серія «Економічні науки» – С. 281-289.

2. Ольшанська О.В., Мельник А.О. Регіональні туристичні кластери як важливий чинник економічного зростання / О. В. Ольшанська, А. О. Мельник // Формування ринкових відносин в Україні. – 2017. – № 12. – С. 212-216.

3. Пузирьова П. В. Концепція функціонування та стратегії розвитку підприємств готельно-ресторанної сфери / П. В. Пузирьова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2019. – № 7-8 (218-219). – С. 52-58.

4. Пузирьова П. В. Сучасні аспекти організаційної структури управління підприємством готельно-ресторанного типу / П. В. Пузирьова // Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами : матеріали Х Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 85-річчю Національного авіаційного університету, м. Київ, 22 квітня 2019 року. – Т. 2. – Київ : НАУ, 2019. – С. 29-30.

5. Садова Н.В. Вплив цифровізації на розвиток туристичної індустрії.
URL: https://tourlib.net/statti_ukr/sadova.htm

6. Puzyrova P. Current state of Ukraine's hotel market under COVID-19 and prospects for its development / P. Puzyrova, V. Dovbush // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. пр. – 2020. – № 6 (229). – С. 68-75.

7. Olshanska O. The strategic innovative development of integrated business models / O. Olshanska, P. Puzyrova // Modern directions of scientific research development : proceedings of VI International scientific and practical conference, Chicago, USA, 24-26 November 2021. – BoScience Publisher, Chicago, USA, 2021. – P. 872-877.

УДК 339.13

*Ольшанський Г. В., аспірант,
Київський національний університет технологій та дизайну
Халіляєва О. В., аспірант,
Свиридов А. О., аспірант
Державний науково-дослідний інститут
Інформатизації та моделювання економіки*

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНТИКРИЗОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ

Механізм антикризового управління в контексті інтеграції складається з елементів всебічного прояву серед яких система організаційного забезпечення, яка повинна здійснювати синергію між внутрішніми підрозділами підприємства щодо ефективного виконання підготовки та прийняття фінансових рішень за результатами фінансової та загальногосподарської діяльності з реалізації завдань антикризового управління [1; 3].

З поглибленням кризових процесів фокусування економіки повене спрямовуватись та впевненість у виборі бізнесу та у стратегічному його розвитку. З швидкою трансформацією економічного простору проявляються різноманітні чинники впливу на конкурентні позиції різних підприємств, незалежно від форм їх власності, що вимагає від них адекватних дій на зміни [2; 4]. З метою забезпечення конкурентоактивних позицій на ринку підприємства повинні використовувати розроблений нами механізм антикризового управління, який допоможе у подоланні виникаючих труднощів та сприятиме їх ефективному функціонуванню. Необхідно

наголосити, що загальне антикризове управління базується на інноваціях і є фінансово-соціально-економічно вигідним засобом уникнення збитків, а тому має бути основним у забезпеченні беззбитковості господарської діяльності підприємств [3; 5]. Механізм управління кризовими ситуаціями містить послідовне виконання функцій управління, що дає змогу одержати бажаний синергійний економічний ефект і проявляється у відповідних процесах та системах. Так, антикризове управління підприємством має здійснюватися поетапно та передбачати послідовність таких дій: сканування середовища (з метою швидкої ідентифікації кризи, виявлення причин, що її зумовлюють та розробки антикризових заходів на підприємстві); діагностика кризового стану і загрози банкрутства (здійснюється або безпосередньо співробітниками підприємства або зовнішніми незалежними експертами); визначення суб'єкта антикризової діяльності [3; 5; 7].

Механізм забезпечення антикризової діяльності підприємства в умовах інтеграції можна представити у вигляді таких складових: економічної, фінансової, технічної та соціального забезпечення. Економічна складова - постійне вживання заходів для підвищення його операційної ефективності. Фінансова складова - міркування щодо фінансових можливостей та об'єктивної оцінки зовнішніх та внутрішніх факторів. Соціальна складова - сукупність дій з мінімізації матеріальних втрат працівників на підтримку соціальних стандартів для цих осіб у періоди нестабільної роботи підприємницької структури за рахунок перерозподілу частки її прибутку [6; 7].

Отже, механізм антикризового управління в умовах інтеграції передбачає поєднання організаційних та економічних заходів у формі методів, інструментів та важелів, що діють на законних засадах, спрямованих на прогнозування, запобігання, мінімізацію або усунення зовнішніх та внутрішніх загроз для підприємства. Ці заходи спрямовуються на попередження або усунення кризових явищ, несприятливих для бізнесу загроз.

Література

1. Ареф'єва О. В. Інтереси стейкхолдерів в організаційному забезпеченні стратегічного управління фінансовим потенціалом підприємств / О. В. Ареф'єва, П. В. Комарецька // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 9 (87). – С. 80-85.

2. Комарецька П. В. Прогнозування та стратегія управління фінансовим потенціалом підприємства як елемент становлення і розвитку фінансової системи України / П. В. Комарецька // Фінансова система України: становлення та розвиток : зб. наук. пр. Наукові записки. Серія : Економіка. – 2006. – Вип. 8, Ч. 2. – Острог : Видавництво "Національний університет "Острозька академія", 2006. – С. 199-210.

3. Комарецька П. В. Реструктуризація промислових підприємств в системі антикризового фінансового управління / П. В. Комарецька // Формування ринкових відносин в Україні. – 2007. – № 6 (73). – С. 61-64.

4. Комарецька П. В. Сутність та значення фінансового потенціалу для розвитку підприємства в сучасних умовах / П. В. Комарецька // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна "Шляхи рішення проблем функціонування економічних систем". – 2004. – № 630, частина друга. – С. 163-166.

5. Пузирьова П. В. Актуальні аспекти забезпечення технологічної конкурентоспроможності підприємств в сучасних умовах [Електронний ресурс] / П. В. Пузирьова // Ефективна економіка. – 2014. – № 9. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3365>

6. Пузирьова П. В. Теоретичні аспекти фінансових інвестицій, їх особливості, форми та стратегічні напрями / П. В. Пузирьова, Ю. Г. Ковальська // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – № 6 (133). – С. 83-86.

7. Olshanska O. The strategic innovative development of integrated business models / O. Olshanska, P. Puzyrova // Modern directions of scientific research

development : proceedings of VI International scientific and practical conference,
Chicago, USA, 24-26 November 2021. – BoScience Publisher, Chicago, USA,
2021. – P. 872-877.

52 Платформа 2. ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ
ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ОСВІТИ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ПОШИРЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ
ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

УДК 351.851(477)

Швецов В.А., аспірант кафедри підприємництва та бізнесу
Белялов Т.Е., д.е.н., доцент
Київський національний університет технологій та дизайну

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Після скасування пандемічних обмежень у всьому світі та переходу до аудиторій українські навчальні заклади змушені продовжувати дистанційну освіту для більшості своїх програм і рівнів.

З початком війни у лютому 2022 року дистанційне навчання стало основним варіантом доступу до знань, а навчальні заклади намагаються адаптувати свої розробки, отримані під час пандемії, до нових умов воєнного стану.

Сучасна ситуація в країні змушує педагогів і практиків уважніше придивитися до сильних і слабких сторін онлайн-навчання, які впливають на якість засвоєння знань в дистанційній освіті під час війни.

Постійна загроза ракетних ударів по всій території України негативно впливає на загальний психологічний стан людей, ставить фізичну безпеку на перше місце понад усі інші потреби, які раніше були пріоритетними у час нормального життя. Під час війни негативно позначається психологічне здоров'я, що також заважає навчальній мотивації.

Оскільки існує реальна загроза життю як викладачів, так і студентів,

безпека життя стає першочерговою. Тому дистанційна освіта, яка дозволяє студентам продовжувати навчання з безпечних місць, стає вирішальним аспектом для продовження цієї форми навчання на всіх рівнях навчальних закладів.

53. Платформа 2. ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ОСВІТІ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ПОШИРЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

Очевидною перевагою онлайн-навчання є дистанційне навчання, що економить час, який зазвичай витрачається на дорогу до школи, стає пріоритетом для забезпечення безпеки вчителів і учнів і збереження послідовності навчання.

Водночас онлайн-навчання завдяки своїй доступності дозволяє студентам і викладачам розширювати межі своїх соціальних кіл і навчальних спільнот. Учні можуть бути розміщені за межами школи, міста, регіону або навіть залишатися в країнах Європейського Союзу, продовжуючи навчання, що є найбільш дорогоцінний під час воєнного стану. Чимало студентів, яким через загрозу життю через війну в Україні довелося переїхати до Польщі, Англії, Болгарії, Нідерландів, Бельгії, Естонії, Латвії, Литви, Чехії, Німеччини та інших країн, мають можливість продовжити навчання, не втрачаючи зв'язку зі школами та університетами [1].

Відмітним позитивним фактором, який впливає на якість освіти під час воєнного стану, є також можливість педагогів, які залишили Україну, продовжувати навчання дистанційно.

Крім того, під час війни багато навчальних закладів України отримали доступ до онлайн-платформ із готовими програмами та курсами, що суттєво спростило працю викладачів та розширило можливості студентів продовжувати навчання у зручний для них час із безпечних місць.

У період воєнного стану навчальні заклади почали активно закуповувати нове обладнання та більш ефективні засоби ІКТ для полегшення онлайн навчання та зростання технологічних потреб, викликаних розширеним використанням онлайн-навчання.

Очевидним недоліком дистанційної освіти в цих умовах є обмеженість

живого спілкування, що негативно впливає на навчання та сприяє втраті навчальної мотивації [2]. Багатьом учасникам освітнього процесу стає важко адаптуватися до нових норм життя.

54. Платформа 2. ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ОСВІТІ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ПОШИРЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

Незважаючи на тяжкі випробування воєнного часу в країні, молодь вважається майбутнім України, від якої очікується відбудова країни після закінчення війни та продовження національних цінностей і пріоритетів. Тому національні політики та навчальні заклади за підтримки навчальних закладів європейських країн та світу працюють над тим, щоб надати українській молоді можливості продовжувати освіту відповідно до її освітнього рівня та потреб.

Розчарування, невизначеність, загрози життю та фізичній безпеці більш ніж негативно впливають на загальну мотивацію до навчання, і, отже, навчання триває в складних умовах з огляду на те, що навіть базові життєві потреби студентів та викладачів знаходяться під загрозою. Але, незважаючи на труднощі, навчання триває по всій країні на всіх освітніх рівнях.

Дослідження в цій галузі можна продовжити, зосередившись на конкретних освітніх практиках і рішеннях, що застосовуються вчителями в екстремальних умовах навчання, мотиваційних факторах і стратегіях, а також на техніках ефективного онлайн-навчання учнів.

Література

1. Сайферс А. В. Особливості організації навчального процесу в школах європейських країн в умовах сучасних викликів та загроз : досвід для України. Публічне управління та регіональний розвиток. 2022. № 16. С. 557–575.
2. Левченко М., Феденько С., Форостян А. Особливості соціальної адаптації здобувачів вищої освіти до освітнього процесу в умовах воєнного стану. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького держ. пед. ун-ту імені Івана Франка. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика». 2022. № 52(2). С. 185–192.

УДК: 378(470):355.01](047.3)

*Крахмальова Н. А., к.е.н., доцент Київський національний університет
технологій та дизайну*

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Становлення вищої освіти України в умовах війни та повоєнного відновлення є одним із стратегічних її завдань як успішної європейської держави та повноправного члена Європейського Союзу. Процес розвитку вищої освіти України можна розглядати як процес інтеграції України в європейське суспільство. Виокремлюються основні принципи відновлення – це узгодженість завдань державного управління, державної безпеки, економічного і соціального розвитку, тощо та спрямованість на прискорення інтеграції до ЄС. Втім, слід враховувати виклики, які постали перед вітчизняною вищою освітою після вторгнення росії на територію України:

- багато освітян та студентів втратили доступ до свого місця роботи та навчання;
- недостатній рівень інтернаціоналізації вищої освіти України у світову та європейську системи вищої освіти;
- мережа закладів вищої освіти України є надмірно збільшеною та не відповідає фінансовим спроможностям держави для її підтримки; - у більшості закладів вищої освіти (ЗВО) є великі труднощі з існуючою інфраструктурою та інфраструктурні втрати ЗВО через війну; - відсутня легальна свобода навчання за автономною освітньою програмою у невизначений час.

Також, у період відновлення вищої освіти мають бути враховані реалії повоєнного часу, реалізована модернізація шкільної освіти, розширення можливостей участі в міжнародних проєктах і програмах Європейського Союзу. Тому, плани відновлення сфери вищої освіти України по-перше, мають

бути узгоджені зі стратегіями розвитку інших осередків освіти, ресурсними обмеженнями, по-друге, націлені на впровадження програм та проєктів ЄС [2]. Розглянемо на прикладі участі Київського національного університету технологій та дизайну у грантовому проєкті Еразмус+ на 2023-2025 рр. «Міжнародні мережі віртуальних молодіжних бізнес-хабів» в цілях формування національної еліти України, міжнародного співробітництва, цифровізації освітнього процесу, розвитку підприємницьких бізнес-навичок, бізнес-інкубаторів, стартапів, творчих конкурсів в рамках навчального процесу і, що дійсно важливо сьогодні, сприяння інтеграції України в європейський та світовий економічний, освітній і науковий простір як рівноправного партнера. Сутність даного проєкту полягає у передачі європейських бізнес-знань молодим особам за допомогою технологій віртуальної реальності. Проводиться організація мережі міжнародних, віртуальних бізнес-центрів для формування навичок ведення бізнесу у старшокласників, студентів коледжів та університетів України. Європейські вищі навчальні заклади поділяться своїми знаннями та досвідом ведення бізнесу із Східними партнерами.

Грантовий проєкт «Міжнародні мережі віртуальних молодіжних бізнес-хабів» спрямований на підвищення якості підприємницької освіти для української молоді шляхом забезпечення рівного доступу до європейської вищої освіти. Для учнів старших класів, студентів коледжів та університетів опанування навичками планування бізнесу, маркетингу товарів та створення власного бізнесу є реальною інвестицією у своє майбутнє. Грантовим проєктом «Міжнародні мережі віртуальних молодіжних бізнес-хабів» передбачено: безкоштовне підвищення кваліфікації учителів у провідних університетах Європи з отриманням міжнародного сертифікату; проведення міжнародних тренінгів, конкурсів, кейсів та ін.; участь у конференціях, семінарах, круглих столах та ін.; навчання на віртуальних біржах; академічна мобільність учителів, викладачів, учнів та студентів з підтвердженими

міжнародними документами; нагородження сертифікатами, відзнаками, призами; фізична мобільність команди-переможця кейс-чемпіонату до літньої школи в Італії [3].

Отже, Грантовий проєкт «Міжнародні мережі віртуальних молодіжних бізнес-хабів» забезпечує підтримку освітнього середовища та сприяє міжнародному обміну бізнес-знаннями і передовою підприємницькою практикою на базі європейської платформи співпраці для вирішення глобальних проблем бізнес-освіти шляхом об'єднання учасників проєкту.

Через повномасштабну російську агресію в Україні відновлення вищої освіти має орієнтуватися на перехід: від кількості до якості; від швидких напівкроків до послідовної та передбачуваної довгострокової політики; від контролю та надмірного регулювання до ноу-хау, консультацій та навчання; від підпорядкування ЗВО різним державним органам (МОН, МОЗ, Мінкультури та інформаційної політики чи місцевим органам влади) до єдиної системи вищої освіти; від обмеженого доступу до державного фінансування до рівного доступу до державних ресурсів як державних, так і приватних ЗВО. Вищі навчальні заклади України мають бути простором для інтелектуального розвитку особистості, вивчення та розуміння предметів, явищ та процесів навколишнього середовища, осередком зародження інноваційних ідей та основою економічного зростання нашої країни [1]. Нова освітня повоєнна політика має змінити систему стимулів для студентів, викладачів і керівництва закладів вищої освіти таким чином, щоб саме якість знань стала пріоритетом для кожного здобувача вищої освіти.

Література

1. «Відбудова України буде найбільшим внеском у підтримку глобального миру – промова Президента на Міжнародній конференції з питань відновлення України в Лугано», 4 липня, 2022. <https://www.president.gov.ua/news/vidbudova-ukrayini-bude-najbilshim-vneskom-u-pidtrimku-globa-76261>

2. План відновлення. Освіта і наука (проєкт станом на 03.08.2022)
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske-obgovorennya/2022/08/19/НО.royekt.Planu.vidnovl.Osv.i.nauky-19.08.2022.pdf>

3. Проєкт ЄС «Національний Еразмус+ офіс в Україні та Національна команда експертів з реформування вищої освіти»
https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2022/03/Erasmus2021_2027.pd

f УДК 333:502/4

*Люманов А. С., аспірант кафедри підприємництва та бізнесу
Бєлялов Т. Е., д.е.н., доцент
Київський національний університет технологій та дизайну*

ФУНКЦІОНУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Війна завжди сприймалася як несприятливий і важкий час для всього, що пов'язано з життєдіяльністю людини, особливо коли йдеться про територію бойових дій. Таку ситуацію можна віднести до нинішньої війни між Україною та Росією, яка впливає не лише на Україну та українських підприємців, а й на світову економіку. Війна негативно впливає не лише на економіку, а й на самих громадян. Через те, що це природне явище і його важко передбачити, неможливо спланувати заходи, які були б спрямовані на розробку стратегії захисту від його негативних наслідків.

Суб'єкти малого підприємництва (СМП) зазнали великого випробування, яке не всі змогли витримати через суворі умови, яких вони раніше не мали. Малі та великі компанії зіткнулися з такими проблемами, як проблема з доставкою продукції, проблема з наявністю працівників, брак фінансових ресурсів, збиток, завданий державою незалежності, усі ці фактори часто робили господарську діяльність неможливим.

Після введення воєнного стану весь український та іноземний бізнес в Україні пережив нелегкий час свого функціонування. Напад російської агресії на Україну є головним чинником ускладнення умов світової економіки.

Після початку війни майже всі українські СМП потребували фінансової допомоги. Ринок довго відновлювався майже наполовину. Багато підприємців вирішили змінити місце роботи, перейти на віддалену роботу або комбінацію двох варіантів і обрати роботу в гібридному режимі.

Наприклад, особливості ІТ-індустрії дозволяють бути флагманом віддаленої чи гібридної роботи; і сфера капітального будівництва (92%), виробництва товарів (90%), тобто залишилися на місці ті, для кого переїзд в інший регіон складний або взагалі неможливий. При цьому сфера обслуговування та надання послуг більш мобільна всередині держави.

Варто зазначити, що Україна досі страждає від наслідків війни. Щотижня надходить величезна сума грошей, і це не лише через пошкодження. За оцінками Національного банку, Україна втратила за час війни близько половини «невиробленого» ВВП [1].

За два місяці війни українські СМП зазнали більше збитків, ніж за два роки пандемії. Слід пам'ятати, що після пандемії COVID-19 бізнес пережив нелегкий час, після якого дочекався моменту, коли нарешті зможе зміцніти. З огляду на триваючу війну важко оцінити точні збитки, які можуть мати короткострокові чи довгострокові наслідки. Треба визнати, що ключовим фактором перемоги у війні буде підтримка та утримання збройних сил, а для цього потрібне добре функціонуюче підприємство.

Дослідження також показує, що аграрний сектор був не в гіршому становищі. На жаль, їх робота пов'язана з конкретним місцем, і роботу не можна відкладати, бо це може мати неприємні наслідки. В результаті військових дій морський шлях був перекритий, що було пов'язано з труднощами доставки палива і, як наслідок, його нестачею. З великою проблемою зіткнулися металургійні, логістичні та інші підприємства, багато

з яких розташовані на сході України.

Українська держава, запровадила «додаткові податкові пільги для підтримки бізнесу під час війни». Найважливіші з них стосувалися палива та запровадження пільг для підприємців. Таким чином, великі компанії могли б скористатися цим і платити податок, як це роблять менші компанії.

Ще одним полегшенням для підприємства стало зниження ПДВ на паливо з 20% до 7% [2]. Усі заходи, які були запроваджені для підтримки підприємств в Україні, означали, що через деякий час економіка в країні почала відроджуватися. Було помічено, що в місцях, де було досить безпечно працювати, СМП знову почали функціонувати.

Література

1. Через війну Україна втратила \$565 млрд: скільки вже покритв Захід.
URL: <https://minfin.com.ua/ua/2022/03/16/82174253/> (дата звернення: 21.04.2023)

2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон Верховної Ради України від 15.03.2022 р. № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text> (дата звернення: 21.04.2023)

УДК 351:336

*Кадиров Е.Е., аспірант кафедри підприємництва та бізнесу
Мягких І.М., д.е.н., професор
Київський національний університет технологій та дизайну*

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Одним із найефективніших важелів підтримки суб'єктів господарювання є фіскальна лібералізація. Для збереження податкового потенціалу українського бізнесу в умовах війни Уряд України ухвалив пакет фіскальних рішень на період воєнного стану, які діятимуть до нормалізації функціонування економіки та фінансової системи, та розпочав впровадження нової радикальної та ліберальної податкової реформи.

Так, у березні 2022 року було прийнято Закон України № 2120-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період воєнного стану», яким передбачено радикальний податок реформи в період воєнного стану [1].

Основні принципи реформи передбачають: фізичних осіб-підприємців 1 та 2 груп буде звільнено від сплати єдиного страхового внеску (далі – внесок на соціальне страхування) на час воєнного стану та протягом року після його закінчення; Підприємства та фізичні особи-підприємці 3 групи будуть звільнені від сплати ЄСВ за працівників, які були призвані до лав Збройних Сил, інших збройних формувань (у тому числі територіальної оборони). Збір сплачуватиметься за рахунок держави; відстрочується сплата податків для всіх підприємств, які не в змозі їх сплатити [1].

Крім того, законодавство суттєво розширило можливості використання єдиного податку для суб'єктів господарювання: підприємства на загальній системі оподаткування отримали можливість сплачувати податок у розмірі 2%

62. Платформа 2. ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ОСВІТИ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ПОШИРЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

від обороту замість ПДВ (20%) та податку на прибуток (18%); скасування ліміту чисельності працівників і граничного доходу; знято обмеження щодо видів діяльності (крім підакцизних товарів та грального бізнесу); звільняються від сплати земельного податку та екологічного податку на територіях, де ведуться (велися) бойові дії або які були тимчасово окуповані [1]. Наступне операційно-процедурне спрощення, яке запроваджує держава, закріплене

постановою Уряду від 13.03.2022 № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) та державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану» [2] – це спрощення системи нагляду контроль з боку державних органів, установ і організацій. Згідно з ним, на період дії воєнного стану дозволяється проводити позапланові заходи державного нагляду (контролю) лише в окремих областях, з метою недопущення неконтрольованого підвищення цін на товари, що мають значне суспільне значення, виключно на підставі рішення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у відповідній сфері: за наявності загрози, що істотно негативно впливає на права, законні інтереси, життя і здоров'я особи, охорона навколишнього природного середовища та забезпечення безпеки держави; з метою виконання міжнародних зобов'язань України [2].

Варто звернути увагу на те, що перевірки органів державного нагляду (контролю) скасовано, тож, наприклад, Державна податкова служба України до них не входить. Проте лібералізація не оминула сферу податкових перевірок, тому Законом України від 15 березня 2022 року № 2120-XX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період воєнного стану» внесено зміни до Податкового кодексу України, в зокрема, доповнено новим пунктом 69.2 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення».

Відповідно до норм податкового законодавства податкові перевірки не розпочинаються, а розпочаті перевірки припиняються, крім: камеральних

63 Платформа 2. ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ОСВІТІ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ПОШИРЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

перевірок декларацій чи уточнюючих розрахунків (у разі їх подання), до яких подається заява про повернення суми подається бюджетне відшкодування, показники якого сформовані на підставі податкових накладних та/або розрахунків коригування, складених та зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних та/або митних декларацій, за винятком товарів (продукції), визначених законодавством; фактичні перевірки (за певним

переліком підстав) [2].

Література

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон Верховної Ради України від 15.03.2022 р. № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text> (дата звернення: 21.04.2023)
2. Про припинення заходів державного нагляду (контролю) та державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303 URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-pripinennya-zahodiv-derzhavnogo-naglyadu-kontrolyu-i-derzhavnogo-rinkovogo-naglyadu-v-umovah-voyennogo-stanu-303> (дата звернення: 21.04.2023)

64 Платформа 2. ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ОСВІТІ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ПОШИРЕННЯ В ОСВІТЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

УДК 339.944

*Shkoda M., DEc, associate professor
Onofriichuk Y., postgraduate
Kyiv National University of Technologies and Design*

KEY PROGRAMS AND PLATFORMS FOR THE DEVELOPMENT OF CLUSTER-BASED ENTERPRISES IN EU COUNTRIES

The organization of cooperation of clusters can take place in the form of a consortium and has a short-term nature of connections. Regarding the number of cluster participants in each consortium, practice has shown that the most effective is cooperation between 3-5 clusters of the grouping. This size of the consortium facilitates specific actions and cooperation, and also simplifies the achievement of a common understanding to agree on a single international strategy [1].

In addition to the European Commission, in recent years EU member states have been developing a policy for the further development of cluster partnership. Although special cluster partnership support programs for individual countries focus

on different priorities and use different tools, they all have the same goals – they seek to meet the support needs of cluster partnership participants and contribute to improving the conditions for sustainable national development.

Accordingly, relevant agencies were created in the EU to support and develop cluster partnership, among which it is worth highlighting:

- The European Cluster Observatory (ECO), which was created in 2007 and was headed by O. Solwell and R. Teigland. In 2012, the Cluster Observatory was separated from the European Cluster Observatory and is now managed by the Center for Strategy and Competitiveness of the Stockholm School of Economics [2];

- European strategic cluster partnership and B2B missions (ESCP), aimed at the internationalization of the cluster partnership;

- European Secretariat for Cluster Analysis (ESCA), which promotes excellence in cluster management in cluster partnership;

65 Платформа 2. ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ОСВІТИ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ПОШИРЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ УКРАЇНИ

- The European Platform for Cluster Cooperation (ECCP), which ensures and facilitates the exchange of knowledge between cluster partners.

More than 1,000 cluster organizations and partnerships from Europe and other countries of the world registered on the platform have the opportunity to compare the results of their activities with others, participate in special events that allow establishing mutually beneficial business relationships with necessary partners and find important points of intersection. According to the executive decision of the European Commission, among the total amount of financial funds in the amount of 397.6 million euros allocated to the COSME program (Program for competitiveness, entrepreneurship and SMEs) in 2018, 5.9 million euros were allocated to "creating an updated ECCP. .. which will become the main online hub for cluster participants in Europe through the merger of the European Observatory for Clusters and the European Knowledge Center for Resource Efficiency" [3].

It should be noted that the ECCP platform is one of the tools of the European COSME program, which aims to increase the competitiveness of SMEs and ensure the priority of internationalization and export. This platform is the only common tool

for the collaboration of hundreds of European clusters and their stakeholders and serves to improve this collaboration.

References

1. Аранчій В., Ганущак-Єфіменко Л., Христенко Л., Шкода М., Гнатенко І., Фастовець Н. Моделювання інтегральної оцінки ефективності менеджменту фінансового стану суб'єктів підприємництва. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. 2022. 1(42): 259– 270.

<https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.42.2022.3526> [in Ukrainian].

2. The Cluster Observatory and Cluster Mapping. URL:
<http://www.clusterobservatory.eu/csc>.

3. The European Cluster Collaboration Platform. URL:
<https://clustercollaboration.eu/eu-cluster-partnerships/escp-4i>.

66 Платформа 2. ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ОСВІТИ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ПОШИРЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ УКРАЇНИ

4. The European Network for Social and Economic Research (ENSR). URL:
<https://www.ensr.eu>

УДК 339.138

Kohno V., postgraduate
Shkoda M., DEc, associate professor
Kyiv National University of Technologies and Design

FEATURES OF INTERNET PLATFORMS IN THE INTERNET MARKETING SYSTEM

In the process of the development of the Internet, a certain structure of Internet platforms has formed, reflecting the specifics and features of the presentation of marketing information [2]. All Internet platforms can be divided into specific groups, each of which meets certain goals of marketing activities: websites (business card site, corporate, online store), blogs, social networks, information portals, search engines, forums, etc..

A theoretical study of the etymology of the general concept of "Internet marketing" and the "4P" complex, allowed the author to conclude that in the element

"distribution" one should consider, first of all, Internet platforms on which the process of interaction of the target audience of visitors takes place with information content (platforms). The global digitalization process assumes this element as the basis of modern business for convenient interaction between the seller and the buyer. Analyzing the terminology of foreign and national authors, presented, we can conclude that the presented definitions are inherently ambiguous with some similarity [1].

It was revealed that the Internet platform is most often referred to as an "activity model", "a group of technologies", less often it is meant that it is a "system of algorithmic mutually beneficial relationships", that is, software platforms for integrating financial services with online stores [3]. These definitions narrow the meaning of the concept of "Internet platform", which is a unique platform for communication, so the author proposes the following definition:

67 Платформа 2. ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ
ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ОСВІТИ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ПОШИРЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ
ПРОСТОРИ УКРАЇНИ

Internet platform is an integral set of logically interconnected web pages with a unique address that may belong to an organization or be a third-party resource where the organization interacts with the target audience of platform visitors in the process of managing Internet marketing.

Currently, any organization involved in the trade of goods or services needs a modern Internet platform, both third-party and proprietary, with a clearly structured, user-friendly interface, of the appropriate technical level for the marketing tasks. Currently, there are many forms and types of Internet platforms that are developed by Internet agencies, freelancers, and there are also many shareware services in the Internet space for creating, for example, your own Internet platform - a site that customers can use. The first criterion for choosing an Internet platform developer is the professional experience of the performer who undertakes to create it. It is possible to determine this experience by the portfolio presented by the potential contractor. The second most important criterion is the declared cost of the site, which should suit the customer. But first of all, the customer needs to choose the type of Internet platform to achieve their business goals, since the characteristics of all Internet

platforms differ depending on format, focus of target audience segments, attendance level, form of ownership, controllability of the content of the Internet platform, and so on.

References

1. Kotler, F. Digital vs. Traditional Marketing Електронний ресурс. Режим доступу: <https://educationtrainingsociety.wordpress.com/2018/08/06/digital-vs-traditional-marketing-kotler/>.
 2. Voronina, Viktoriia; Voronko-Nevidnycha, Tetiana; Klymenchukova, Nataliia; Chynchyk, Anatolii; Shkoda, Mariana. Strategic management of enterprises competitive advantages of innovation-oriented economy branches. *Journal of Hygienic Engineering and Design*, 2022, 40, pp. 279 – 285.
 3. Miahkykh, I. M., Shkoda, M. S., & Lytvyn, N. (2020). Зовнішня торгівля товарами та ключові напрями її розвитку в Україні. Bulletin of the Kyiv National University of Technologies and Design. Series: Economic sciences, 149(4), 39-49.
- 68** Платформа 2. ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ОСВІТИ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ПОШИРЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

УДК 33.021: 343

*Гончаренко І.М., к.е.н., доцент
Сергеева В.С., бакалавр
Київський національний університет технологій та дизайну*

ПІДТРИМКА ДЕРЖАВОЮ ІТ-БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Україна має великий потенціал у сфері ІТ-бізнесу, і держава активно працює над його розвитком. Підтримка державою ІТ-бізнесу в Україні - це важливий напрямок розвитку країни, який може принести значний внесок у зростання економіки та покращення якості життя громадян.

Однією з головних ініціатив уряду України є створення сприятливих умов для розвитку ІТ-індустрії в країні. Національна програма "Цифрова Україна" передбачає створення інноваційних ІТ-продуктів, підтримку стартапів і компаній, що розробляють програмне забезпечення, та забезпечення державних закупівель національними ІТ-продуктами.

Держава надає підтримку ІТ-бізнесу через ряд програм та ініціатив, таких як:

- Програма "Дія.Цифрова" - це набір заходів, які допомагають підприємствам, що працюють у сфері ІТ, вдосконалювати бізнес-процеси та підвищувати ефективність роботи. Це була чудова ініціатива для співпраці між державними органами та приватним сектором, щоб забезпечити більш ефективне використання державних ресурсів та збільшити конкурентоспроможність українських компаній на міжнародному ринку.

Все починалось у вересні 2019 року, коли було створено Міністерство цифрової трансформації, де одним із перших проектів запропоновано створення єдиного порталу електронних послуг «Дія». Kitsoft запропонували своє рішення та виграли тендер на розробку.

Kitsoft – українська компанія, яка спеціалізується на цифрових технологіях для держави. Платформу можна розглядати як маркетплейс різних держпослуг, кожна з яких є окремим додатком. Сервіси на ній можуть

69 Платформа 2. ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ОСВІТИ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ПОШИРЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

налаштовуватися дизайнерами, аналітиками та конфігураторами з мінімальним залученням програмістів.

Чому це так важливо? Розрізненість інформаційних рішень є однією з найбільших проблем держпослуг. Кожен ресурс розроблявся різними командами, які проходили повний цикл розробки, що дуже довго і дорого.

- Вільна зона ІТ-розвитку - це спеціальна зона, де діє спрощений порядок реєстрації та оподаткування для ІТ-компаній.

- Розвиток освіти - держава активно підтримує розвиток ІТ-освіти в країні, зокрема, шляхом створення нових ІТ-спеціальностей у вищих навчальних закладах та проведення курсів підвищення кваліфікації.

Україна ввела для бажаючих опанувати ІТ-спеціальність гранти на навчання в таких напрямках, як: Junior Developer; графічний дизайнер; інша технічна спеціальність.

- Сприяння експорту ІТ-послуг з України. Уряд активно співпрацює з іноземними партнерами та розвиває міжнародний ринок послуг у сфері інформаційних технологій.

В Україні потребує сприяння інноваційному розвитку в інших галузях економіки. ІТ-компанії можуть виступати як провідники цього розвитку, застосовуючи свої технології та знання в інших секторах, таких як сільське господарство, медицина, логістика, транспорт і т.д. Це може забезпечити

70 Платформа 2. ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ОСВІТИ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ПОШИРЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

створення нових ринків і послуг, що в свою чергу може призвести до збільшення попиту на ІТ-послуги та розвитку ІТ-інфраструктури.

Український Уряд представив нову економічну стратегію країни на воєнний час. Держава планує виплачувати гранти на відкриття бізнесу, купувати частки нових ІТ-компаній та фінансувати навчання майбутніх айдівців. Крім того, Європейська інноваційна рада в 2022 році виділила на підтримку нашого ІТ-бізнесу 20 млн євро.

Ще була застосована фінансова підтримка, в якій уряд надає різноманітні фінансові пільги та дотації для розвитку ІТ-бізнесу, в тому числі програми кредитування та створення ІТ-парків.

- Забезпечення правової безпеки та стабільності. Це включає в себе захист інтелектуальної власності, підтримку розвитку законодавства, що сприяє розвитку ІТ-галузі та створення сприятливих умов для бізнесу.

Попри певні досягнення в підтримці ІТ-бізнесу в Україні, є ряд викликів

та проблем, які потребують подальшої уваги та вирішення:

Одна з таких проблем -конкуренція на міжнародному ринку, де країни, такі як Індія, Китай та Філіппіни, вже мають визнані ІТ-індустрії. Для збільшення конкурентоспроможності українських компаній необхідно забезпечити більш широкий доступ до технічної та маркетингової підтримки.

Наголошується також на розвитку інноваційного середовища та підтримки стартапів у сфері ІТ. Для цього в країні розроблено ряд програм та ініціатив, які допомагають молодим підприємцям знайти інвесторів, отримати доступ до необхідних ресурсів та інфраструктури.

Однією зі складових підтримки ІТ-бізнесу є сприяння розвитку технологічної інфраструктури. Україні потрібно забезпечити швидкі та стабільні Інтернет-з'єднання, а також розвивати кластери технологічних підприємств. Це може допомогти зменшити витрати на інфраструктуру для компаній та забезпечити більшу конкурентоспроможність.

71 Платформа 2. ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ОСВІТИ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ПОШИРЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

Держава може забезпечити підтримку ІТ-бізнесу шляхом зменшення адміністративних бар'єрів, спрощення процедур отримання дозволів та ліцензій, а також надання податкових пільг та інвестиційних пільг для ІТ компаній.

Необхідним аспектом підтримки ІТ-бізнесу також є збереження та залучення талановитих ІТ-фахівців. Для цього необхідно створити умови для професійного та кар'єрного зросту в галузі, підтримувати наукові дослідження та розвивати програми стажувань та обміну досвідом з іншими країнами.

Висновок. Підтримка державою ІТ-бізнесу в Україні є важливою складовою розвитку країни. ІТ-галузь має значний потенціал для зростання та розвитку, і відповідна підтримка з боку держави може стати ключовим чинником для досягнення цієї мети. Для досягнення успіху в цій галузі необхідно розвивати комплексну стратегію, яка включає в себе різноманітні заходи, такі як поліпшення освіти, підтримка стартапів та малого бізнесу, розвиток технологічної інфраструктури та підтримка експорту ІТ-послуг за

межі країни.

Література

1. Держава та ІТ-бізнес. Три сценарії розвитку подій в Україні/ Д. Овчаренко/ [Електронний ресурс] - Режим доступу:
<https://biz.nv.ua/ukr/experts/reformuvati-it-rinok-derzhava-ta-biznes-scenariji-50058210>
2. Держава робить безпрецедентно великі кроки для підтримки бізнесу в Україні — ІТ-підприємець/ І. Бойко/ [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.unian.ua/economics/finance/derzhava-robit-bezprecedentno-veliki-kroki-dlya-pidtrimki-biznesu-v-ukrajini-it-pidpriyemec-11967948>
3. Уряд надасть фінансову підтримку українцям, які хочуть піти в ІТ, — Прем'єр-міністр/ Д. Шмигаль/ [Електронний ресурс] - Режим доступу:
<https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-nadast-finansovu-pidtrimku-ukrayincyam-yaki-hochut-piti-v-it-premyer-ministr>

72 Платформа 2. ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ОСВІТІ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ПОШИРЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

УДК 338.48

Шевченко О.О., к.е.н, доц.

Петренко Т. Ю., бакалавр

Київський національний університет технологій та дизайну

ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ НА СУМЩИНІ

Сумська область має значний потенціал для розвитку туризму, завдяки своїм чарівним ландшафтам, історичним пам'яткам, багатим культурним спадком та гостинністю місцевих жителів. Реалізація стратегії сталого туризму в області сприятиме максимізації переваг цього потенціалу, розширенню туристичної інфраструктури та забезпеченню збагачення для відвідувачів. Приваблення туристів до області сприятиме економічному зростанню, залученню інвестицій та створенню нових робочих місць, при

цьому зберігаючи природні та культурні цінності Сумської області для майбутніх поколінь.

У цьому сенсі слušним є визначення Т.І. Ткаченко, що сталий (гармонійний, збалансований) розвиток - це розвиток, який забезпечує визначений тип рівноваги, тобто баланс між його соціально-економічними та природними складовими [1, с.55].

Формуючи стратегію сталого розвитку туризму в Сумській області, варто врахувати, що ця стратегія повинна бути простою, але надійною, охоплювати всі цілі і завдання сталого розвитку [3], включаючи засоби реалізації, і дозволяти зберігати політичну збалансованість, комплексність і спрямованість, які вкладені в ці цілі і завдання, зберігши туристичну привабливість та враховуючи руйнівні наслідки спричинені російською агресією. Тобто Стратегія має бути зосереджена на кількох ключових аспектах.

По-перше на збереженні природної та культурної спадщини регіону, узгоджуючи його з Ціллю 11 (Сталі міста та громади), Ціллю 12 (Відповідальне

73 Платформа 2. ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ОСВІТИ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ПОШИРЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

споживання та виробництво) та Ціллю 15 (Життя на землі). Захищаючи природні ландшафти та історичні пам'ятки та сприяючи відповідальній туристичній практиці, регіон зможе стабільно використовувати свої активи та ресурси.

Розвиток інфраструктури є ще одним важливим елементом, який узгоджується з Ціллю 9 (Промисловість, інновації та інфраструктура) і Ціллю 11. Розвиток транспортних мереж, розширення варіантів розміщення та забезпечення необхідних зручностей покращать враження відвідувачів і сприятимуть зростанню туризму.

Диверсифікація туристичних пропозицій також матиме важливе значення для залучення ширшого кола відвідувачів, що відповідає Цілі 8 (Гідна праця та економічне зростання) і Цілі 12. Сприяючи екотуризму,

пригодницькому туризму, культурним заходам і сільському туризму, регіон може задовольнити різноманітні інтереси та збільшити кількість туристів.

Залучення та розширення можливостей громади, узгоджене з Ціллю 16 (Мир, справедливість та міцні інституції), є надзвичайно важливими. Залучення місцевих громад сприятиме розвитку почуття власності та гордості, що веде до кращого збереження спадщини, покращення гостинних послуг та автентичного культурного досвіду.

Стійкі практики, що відповідають Цілі 13 (Кліматичні дії), Цілі 14 (Життя під водою) і Цілі 15, мають складати основу стратегії. Утилізація відходів, енергоефективність, збереження води та підтримка місцевих продуктів сприятимуть збереженню навколишнього середовища та добробуту місцевих громад.

Співпраця та партнерство, що відображає ціль 17 (Партнерство для досягнення цілей), є життєво важливими для успішної реалізації цієї стратегії, а. створення альянсів з громадами, туристичними асоціаціями та приватним сектором забезпечить скоординовані зусилля та спільне ощадливе використання ресурсів.

74 Платформа 2. ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ОСВІТІ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ПОШИРЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

Акцентування уваги на відповідальний маркетинг і просування, узгоджуються з Ціллю 4 (Якісна освіта) і Ціллю 17, та мають вирішальне значення для залучення туристів. Створення сильного бренду, використання цифрового маркетингу та участь у туристичних ярмарках підвищить обізнаність про унікальні пропозиції регіону.

Тобто запропонована стратегія повинна послідовно інтегрувати 17 цілей сталого розвитку в сталий розвиток туризму Сумської області. Приділяючи пріоритет збереженню природної та культурної спадщини, розвитку інфраструктури, залученню громади, сталим практикам, співпраці та ефективному маркетингу, регіон може досягти гармонійного балансу, забезпечуючи економічне зростання, збереження навколишнього середовища та соціальне благополуччя.

Використовуючи зазначену структуру цільових показників, можна ефективно проводити моніторинг і оцінку прогресу, дозволяючи зацікавленим сторонам цілісно оцінювати досягнення цілей сталого розвитку. Прийняття цього підходу сприятиме синергії та співпраці між зацікавленими сторонами, гарантуючи, що регіон адаптує свої показники відповідно до свого унікального контексту та пріоритетів.

Зрештою, використання комплексної системи індикаторів сприятиме прийняттю управлінських рішень на основі фактичних даних, заохочуватиме впровадженню практики сталого розвитку та сприятиме колективним зусиллям щодо більш справедливого, стійкого та сталого майбутнього для України, всупереч очікуванням російського агресора.

Література

1. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія. Вид. 2-ге, пер. та доп. К.: Видавництво КНТЕУ, 2009. 463 с.

75 Платформа 2. ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ОСВІТІ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ПОШИРЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

2. Making Tourism More Sustainable. A Guide for Policy Makers, UNEP and UNWTO. URL: <http://sdt.unwto.org/content/about-us-5>.

3. Цілі сталого розвитку. Національна доповідь URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/natsionalna-dopovid-csr-Ukrainy.pdf>

УДК 338.48:004.7

Шевченко О.О., к.е.н, доц.

Дуброва Д.М., бакалавр

Київський національний університет технологій та дизайну

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ТА КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ ПРИ ОНЛАЙН ПРОДАЖАХ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ У МЕРЕЖІ RADISSON BLUE

У сучасному світі, де онлайн технології стали неодмінною частиною

нашого життя, безпека та конфіденційність стають основоположними принципами для успішного функціонування будь-якої онлайн-платформи. Особливо важливою є безпека при онлайн продажах готельних послуг, коли клієнти передають свої персональні дані та здійснюють фінансові транзакції.

Мережа готелів Radisson Blue, яка володіє престижем та надійністю, розуміє важливість забезпечення безпеки та конфіденційності своїх клієнтів. Проте, відомо, що це завдання стикається з численними викликами. Один з найбільших викликів полягає у захисті особистої інформації клієнтів від несанкціонованого доступу та зловживання [1].

Перш за все, необхідно використовувати сучасні технології шифрування та захисту даних для забезпечення безпеки передачі та зберігання інформації. Це включає використання протоколів HTTPS, які забезпечують захищене з'єднання, та шифрування даних, що передаються між клієнтом і сервером.

Крім того, ефективний механізм контролю доступу до інформації та обмеження прав доступу співробітників гарантує захист конфіденційної інформації. Важливо, щоб лише авторизовані співробітники мали доступ до

76 Платформа 2. ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ОСВІТИ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ПОШИРЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

цієї інформації, і щоб вони мали тільки необхідні повноваження для виконання своїх обов'язків.

Окрім технологічних заходів, важлива роль у забезпеченні безпеки та конфіденційності належить навчанню персоналу. Налагодження культури кібербезпеки серед працівників та навчання їх професійним навичкам уникнення шахрайства та фішингових атак може суттєво знизити ризик інцидентів.

Додатково, варто впроваджувати системи моніторингу та виявлення вторгнень для вчасного виявлення та реагування на потенційні загрози безпеці інформації. Це дозволить швидко виявляти незвичайну активність та запобігати можливим порушенням безпеки.

Співпраця з провідними кібербезпековими експертами та використання їхніх рекомендацій є ще однією стратегією для забезпечення безпеки і

конфіденційності. Це допоможе мережі Radisson Blue бути на передовій технологічного розвитку та гарантувати найвищий рівень безпеки для своїх клієнтів.

Важливим аспектом є також аудит безпеки системи та періодичні тестування на проникнення. Це дозволяє виявляти слабкі місця в системі та вчасно вживати заходів для їх усунення.

Нарешті, безпека та конфіденційність повинні бути забезпечені не тільки на етапі онлайн-продажу, але і під час зберігання та обробки персональних даних після транзакції. Застосування надійних систем зберігання даних та встановлення строгих правил доступу є важливими складовими безпеки.

Загалом, забезпечення безпеки та конфіденційності при онлайн продажах готельних послуг у мережі Radisson Blue є багатоаспектним завданням, яке потребує поєднання технологічних, організаційних та людських ресурсів. Тільки шляхом постійного вдосконалення і впровадження

77 Платформа 2. ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ОСВІТИ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ПОШИРЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

найкращих практик можна забезпечити високий рівень безпеки та конфіденційності для клієнтів мережі Radisson Blue.

Після проведення аналізу стану забезпечення безпеки та конфіденційності при онлайн продажах готельних послуг у мережі Radisson Blu [2, 3] можна виділити наступні ключові напрямки, які потребують постійної уваги:

- використання сучасних технологій шифрування та захисту даних є необхідною стратегією для забезпечення безпеки та конфіденційності; - налагодження ефективного механізму контролю доступу до інформації та обмеження прав доступу співробітників до персональних баз даних;
- навчання персоналу щодо кібербезпеки та обізнаності з методами запобігання шахрайству та фішинговим атакам;
- впровадження системи моніторингу та виявлення вторгнень

допомагає вчасно виявляти та реагувати на потенційні загрози безпеці інформації;

- співпраця з провідними кібербезпековими експертами та використання їхніх рекомендацій допомагає покращити стратегію безпеки мережі;

- періодичний аудит систем безпеки та тестування щодо попередження стороннього проникнення та виявлення слабких місць;

- забезпечення безпеки не тільки на етапі онлайн-продажу, але і під час зберігання та обробки персональних даних після транзакції;

- врахування регуляторних вимог та стандартів щодо захисту конфіденційності і персональних даних гарантує відповідність вимогам безпеки тощо.

Водночас варто відзначити, що вирішення проблем безпеки та конфіденційності, які виникають унаслідок прогалин у різних частинах кіберпростору значно спрощується при впровадженні міжнародних стандартів

78 Платформа 2. ПЕРЕДОВІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ОСВІТІ, ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА ПОШИРЕННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ УКРАЇНИ

(наприклад із серії ISO/IEC 27032:2016), які містять технічні рекомендації для подолання таких ризиків [6].

Література

1. Готельна група Radisson. Конфіденційність і безпека. Офіційний сайт. URL: <https://www.radissonhotels.com/uk-ua/privacy> 2. Готельна група Radisson. Онлайн-безпека. Офіційний сайт. URL: <https://www.radissonhotels.com/uk-ua/online-security>

3. Hospitality Technology. Кібербезпека в готелі: захист даних та гостей. Офіційний сайт. URL: <https://hospitalitytech.com/hotel-cybersecurity-protecting-data-and-guests>

4. Hospitality Net. Конфіденційність та безпека даних: виклики та рішення для готелів. URL: <https://www.hospitalitynet.org/opinion/4086563.html>

5. Hotel Tech Report. Кібербезпека в готелі: як захистити гостей і свій бізнес.
URL: <https://hoteltechreport.com/news/hotel-cybersecurity> 6. ДСТУ ISO/IEC 27032:2016 Інформаційні технології. Методи захисту. Настанови щодо кібербезпеки (ISO/IEC 27032:2012, IDT)

79 Платформа 3. МАРКЕТИНГОВА ОСВІТА В ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

УДК 339.2

Євсейцева О.С., к.е.н, доцент

Рубан О.В., магістр

Київський національний університет технологій та дизайну

ВИКОРИСТАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Маркетинг необхідно розглядати як інформаційний та аналітичний процес, у рамках якого збирається, вивчається та аналізується інформація, на основі якої приймаються стратегічні маркетингові рішення, здійснюється управління комплексом маркетингу. Використання маркетингової інформаційної системи сприяє загальному успіху підприємства.

Сьогодні підприємства повинні наполегливо розвивати систему маркетингових досліджень, щоб мати ефективну систему маркетингової інформації, реалізуючи наступні кроки:

- стежити за тенденціями ринку (зміни смаків і переваг клієнтів, ідеї щодо вдосконалення продукції);
- мотивувати партнерів по каналам розподілу продукції (дилерів, дистриб'юторів, роздрібних торговців) надавати їм релевантну та необхідну інформацію про клієнтів та конкурентів;
- посилювати свою систему маркетингової розвідки, збираючи більше даних про конкурентів (купуючи продукт конкурента, відвідуючи торгові виставки, читаючи публікації та фінансові звіти конкурента);
- покращувати свої маркетингові інформаційні системи, залучаючи лояльних споживачів до консультативної групи клієнтів, де вони можуть

поділитися своїм досвідом та запропонувати поради новим потенційним клієнтам;

- посилювати маркетингову інформаційну систему підприємства, (інформація про демографічні особливості населення, інші виробництва та

80 Платформа 3. МАРКЕТИНГОВА ОСВІТА В ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

фактори, які допомагають підприємству планувати свої маркетингові операції).

Щоб впливати на прийняття рішень, маркетингові інформаційні системи управління використовують послідовний процес для синтезу даних та обговорення ідей.

Етапи процесу маркетингової інформаційної системи

управління: - визначення маркетингових показників;

- отримання відповідної інформації (зовнішні та внутрішні джерела);

- візуалізація тенденцій за допомогою графіків даних;

- використання інформації, для обрання найкращого напрямку дій (це є інструмент для прийняття майбутніх рішень, що включають стратегічні, оперативні та контрольні міркування).

Маркетингові інформаційні системи мають ряд переваг:

- організований збір даних (допомагає в організації бази даних, що призводить до підвищення продуктивності);

- зберігання даних;

- уникнення криз (маркетингова інформаційна система допомагає відстежувати прибутки та витрати);

- координація процесів;

- аналіз і планування (маркетингова інформаційна система має вирішальне значення для планування та аналізу);

- контроль (маркетингова інформаційна система забезпечує певний контроль).

Проте маркетингові інформаційні системи мають ряд недоліків, зокрема:

- складність і налаштування та обслуговування систем;
- дані, що надходять в маркетингову інформаційну систему, можуть бути незручними, та вимагають встановлення відповідних фільтрів; - високі початкові витрати часу та праці, а також складність налаштування інформаційної системи.